

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

UUSIMAA-KAAVA
2050

Uusimaa-kaava 2050 OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMA

Uudenmaan liiton julkaisu B 54 - 2017

Uudenmaan liiton julkaisu B 54 - 2017
ISBN 978-952-448-464-0
ISSN 2341-8893

Ulkoasu: Anni Levonen
Valokuvat: Tuula Palaste
Piirroskuvat: Linda Saukko-Rauta

Verkojulkaisu
Helsinki 2017

Päivitetty 3/2019

Uudenmaan liitto // Nylands förbund
Helsinki-Uusimaa Regional Council

Esterinportti 2 B • 00240 Helsinki • Finland
+358 9 4767 411 • toimisto@uudenmaanliitto.fi • uudenmaanliitto.fi

Uusimaa-kaava 2050

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

KUVAILELLEHTI	4
ESIPUHE	5
Miksi maakuntakaava on tärkeä?.....	5
1. LÄHTÖKOHDAT.....	6
1.1 Uudenlaisen maakuntakaavan tarve.....	6
1.2 Maakuntakaavan tehtävä ja merkitys.....	7
1.3 Maakuntakaavan asiakirjat	10
1.4 Uudenmaan maakuntakaavatilanne	10
1.5 Maakunnat ja lainsäädäntö uudistumassa.....	11
2. UUSIMAA-KAAVAN 2050 TAVOITTEET JA SUUNNITTELUPERIAATTEET	12
2.1 Merkittävimmät muutostekijät kaavan tavoitteiden taustalla	13
2.2 Kaavan laadintaa ohjaavat päätavoitteet	14
2.3 Kaavatyötä ohjaavat prosessitavoitteet	17
2.4. Uusimaa-kaavan suunnitteluperiaatteet	17
3. SUUNNITTELUALUE.....	19
3.1 Uudenmaan maakunta.....	19
3.2 Uudenmaan seudut ja kunnat.....	22
4. UUSIMAA-KAAVAN 2050 SISÄLTÖ JA LÄHTÖTIEDOT	23
4.1 Uudenmaan rakennesuunnitelman sisältö	23
4.2 Seutujen vaihemaakuntakaavojen sisältö.....	25
4.3. Seutujen kaavojen erityiskysymykset.....	25
4.4 Uusimaa-kaavan 2050 lähtötiedot	26
5. VAIKUTUSTEN ARVIOINTI.....	28
5.1 Keskeiset arvioitavat vaikutukset	28
5.2 Menetelmät.....	29
6. VUOROVAIKUTUS	30
6.1 Viranomais- ja sidosryhmäyhteistyö.....	30
6.2 Viestintä ja vuorovaikutus.....	32
6.3 Päätöksenteko.....	32
7. AIKATAULU	33
8. LISÄTIETOJA	34
Yhteystiedot.....	34

KUVAILULEHTI

Julkaisun nimi

Uusimaa-kaava 2050 – Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Julkaisija

Uudenmaan liitto

Tekijä

Uudenmaan liitto

Julkaisusarjan nimi ja sarjanumero

Uudenmaan liiton julkaisuja B 54

Julkaisu-aika

2017, päivitetty 3/2019

ISBN

978-952-448-464-0

ISSN

2341-8893

Kieli

suomi

Sivuja

32

Tiivistelmä

Uudenmaan aiempien maakuntakaavojen yhteydessä saadussa palautteessa sekä kuntien ja muiden sidosryhmien kanssa käydyissä keskusteluissa on noussut esiin tarve maankäytön keskeisiä teemoja yhteen kokoavan, entistä strategisemman maakuntakaavan laadinnalle. Uusimaa-kaavasta on tarkoitus tehdä muuttuvaan toimintaympäristöön sopiva, uudenlainen työkalu.

Uusimaa-kaava laaditaan koko Uudenmaan alueelle ja sen aikatahtain on vuodessa 2050. Uusimaa-kaavan kokonaisuus koostuu kolmen seudun vaihekaavoista, joilla vastataan seutujen erilaisiin tarpeisiin. Kaavat laaditaan Länsi-Uudellemaalle, Helsingin seudulle ja Itä-Uudellemaalle.

Seutujen vaihekaavoja ohjaavana taustavisiona toimii oikeusvaikutukseton Uudenmaan rakennesuunnitelma. Rakennesuunnitelma kattaa koko Uudenmaan ja siinä esitetään kokonaiskuva maakunnan aluerakenteesta vuonna 2050.

Uusimaa-kaavan 2050 laadintaa ohjaavat päätavoitteet ovat *Kasvun kestävä ohjaaminen ja alueiden välinen tasapaino, Ilmastonmuutokseen vastaaminen sekä Luonnon ja Luonnonvarojen kestävä käyttö, Hyvinvoinnin ja vetovoimaisuuden lisääminen sekä Kestävä kilpailukyky*. Näille on määritelty alatavoitteita, ja päätavoitteita tarkentavat kaavan suunnitteluperiaatteet sekä kunkin seudun vaihekaavan omat erityiskysymykset. Kaavaa ohjaavat tavoitteet, suunnitteluperiaatteet ja erityiskysymykset on muodostettu yhdessä sidosryhmien kanssa.

Tässä osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa kerrotaan kaavan tavoitteista, sisällöstä ja tehtävistä selvityksistä sekä vaikutusten arvioinnista ja siitä miten kaavan laadintaan voi osallistua. Vaikutusten arviointi ja vuorovaikutus kaavaa laadittaessa osallisten kanssa on keskeinen osa kaavaprosessia. Tavoitteena on tuottaa tietoa kaavan toteuttamisen merkittävistä vaikutuksista maakunnallisella tarkkuudella. Sitä mitä ja miten vaikutuksia tullaan arvioimaan, tarkentuu kaavatyön edetessä. Uusimaa-kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta kerättiin palautetta ajalla 13.2.–13.3.2017. Suunnitelmaa on tarkistettu palautteen pohjalta. Viimeisin tarkistus suunnitelmaan on tehty maaliskuussa 2019 kaavaluonnoksesta saadun palautteen jälkeen.

Avainsanat (asiasanat)

aluesuunnittelu, Uusimaa, maakuntakaavoitus, Uusimaa-kaava 2050, osallisuus, vaikutusten arviointi

Huomautuksia

Julkaisun pdf-versio löytyy verkkosivuiltamme www.uudenmaanliitto.fi/julkaisut.

Publikation finns också på svenska: *Nylandsplanen 2050 – Program för deltagande och bedömning, Nylands förbunds publikationer B 55 - 2017.*

ESIPUHE

Miksi maakuntakaava on tärkeä?

Uusimaa on laaja, erilaisista seuduista ja kunnista muodostuva kokonaisuus. Koko Uudenmaan kehittymisen kannalta on tärkeää keskittää voimavarat ja miettiä yhdessä, millaiset maankäytön ratkaisut parhaiten palvelevat kaikkien etuja. Maakuntakaava on tähän oiva työkalu, joka auttaa tekemään viisaita päätöksiä maankäytön, asumisen, liikenteen, palveluiden, elinkeinojen ja ympäristön kannalta, tulevaisuus huomioiden. Maakuntakaava on yhteinen suunnitelma, joka auttaa kaikkia osapuolia hahmottamaan Uttamaata kokonaisuutena ja kehittämään aluetta viisaammin yhdessä. Yhdessä tehty Uusimaa on enemmän kuin osiensa summa.

Maakunnan suunnittelussa toimitaan avoimesti ja vuorovaikutteisesti. Maakuntakaavan etuna on, että se on lakisääteinen yhteinen suunnitelma, jonka suunnitteluun kaikki pääsevät antamaan ideoitaan ja näkemyksiään. Tässä osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa kerrotaan kaavan tavoitteista, sisällöstä ja tehtävistä selvityksistä sekä vaikutusten arvioinnista ja siitä miten kaavan laadintaan voi osallistua. Osallisilla on keskeinen rooli kaavaprosessissa. He tuovat kaavan laatijoiden tietoon, mitkä asiat ovat asukkaille ja alueen toimijoille tärkeitä. Sekä kaavaprosessilla että maakuntakaavaratkaisulla on merkittävä rooli alueen yhteisen tahtotilan muodostajana.

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaisessa kaavajärjestelmässä maakuntakaavan tehtävänä on ohjata kuntien kaavoitusta ja muuta alueidenkäyttöä koskevaa viranomaistoimintaa siten, että valtioneuvoston hyväksymät valtakunnalliset

alueidenkäyttötavoitteet sekä valtakunnalliset ja maakunnalliset tarpeet otetaan niissä huomioon. Maakuntakaava on pitkän tähtäimen suunnitelma, jossa vedetään suuret linjat maakunnan kehitykselle, eikä siinä käsitellä kuntien sisäisiä alueidenkäytön kysymyksiä. Maakuntakaavan laadinnasta vastaa Uudenmaan liitto, joka on alueensa kuntien omistama kuntayhtymä. Maakuntakaava hyväksytään maakuntavaltuustossa.

Nyt laadittava Uusimaa-kaava 2050 kattaa koko Uudenmaan maakunnan alueen ja sen aikatahtain on vuodessa 2050. Tämä kokonaisuus kokoaa yhteen kaikki maankäytön keskeiset teemat, jotka tulee ratkaista maakuntakaavalla. Kaavan sisältö toteuttaa Uusimaa-ohjelmaa ja siinä esitettyjä strategisia tavoitteita. Tullessaan voimaan Uusimaa-kaava korvaa nyt voimassa olevat Uudenmaan ja entisen Itä-Uudenmaan alueen maakuntakaavat. Ainoastaan 4. vaihemaakuntakaavan tuulivoimarakaisu jää kumoamatta.

Tämä Uusimaa-kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma oli nähtävillä sekä lausunnoilla ajalla 13.2.–13.3.2017. Suunnitelmasta saatiin yhteensä 50 palautetta. Suunnitelmaa on tarkistettu palautteen pohjalta. Viimeisin tarkistus suunnitelmaan on tehty maaliskuussa 2019 kaavaluonnoksesta saadun palautteen jälkeen.

Merja Vikman-Kanerva

Johtaja, aluesuunnittelu

1. LÄHTÖKOHDAT

1.1 Uudenlaisen maakuntakaavan tarve

Uudenmaan aiempien maakuntakaavojen yhteydessä saadussa palautteessa sekä kuntien ja muiden sidosryhmien kanssa käydyissä keskusteluissa on noussut esiin tarve maankäytön keskeisiä teemoja yhteen kokoavan, entistä strategisemmän maakuntakaavan laadinnalle. Uusimaa-kaavasta on tarkoitus tehdä aiempaa paremmin muuttuvaan toimintaympäristöön sopiva, uudenlainen työkalu.

Uusimaa-kaava 2050: vaihemaakuntakaavojen kokonaisuus

Uusimaa-kaava laaditaan koko Uudenmaan alueelle ja sen aikatahtain on vuodessa 2050. Uusimaa-kaavan kokonaisuus koostuu kolmen seudun vaihekaavoista, joilla vastataan seutujen erilaisiin tarpeisiin. Kaavat laaditaan Helsingin seudulle, Itä-Uudellemaalle ja Länsi-Uudellemaalle.

Seutujen vaihekaavoja ohjaavana taustavisiona toimii oikeusvaikutukseton Uudenmaan rakennesuunnitelma. Rakennesuunnitelma kattaa koko Uudenmaan ja siinä esitetään kokonaiskuva maakunnan aluerakenteesta vuonna 2050.

Kirkastetaan maakuntakaavan tehtävä

Uusimaa-kaavassa on tarkoitus tunnistaa paremmin valtakunnallisten intressien ja maakunnan kehittämisen kannalta välttämättömät tekijät ja ratkaista vain ne. Kuntakaavoille jää näin enemmän joustovaraa tarkentaa suunnittelua edelleen paikallisiin olosuhteisiin sopivaksi. Keskeisenä tavoitteena on määritellä uudelleen se, mitä maakunnan kehittämisen kannalta merkityksellisiä asioita maakuntakaavalla pitää ja kannattaa ohjata ja millä tarkkuudella. Maakuntakaavalla ratkaistavien asioiden määrää halutaan karsia ja suunnittelumääräyksiä selkeyttää.

Uudenmaan maakunta on, sen osien erilaisuudesta huolimatta, laaja toiminnallinen kokonaisuus ja alueen kunnat tiiviissä vuorovaikutuksessa toistensa kanssa. Alue tarvitsee kehittyäkseen koko

alueen kattavat maankäytön periaatteet ja tavoitteet pitkälle eteenpäin. Koko maakunnan alueiden käytön suunnittelun suuntaviivat määritellään Uudenmaan rakennesuunnitelmassa.

Laaditaan seutujen tarpeisiin sovitettavat kaavat

Maakuntakaavan tulee myös vastata erilaisten alueiden omiin tarpeisiin. Eri asiat ovat tärkeitä eri alueille ja joihinkin asioihin ei maakuntakaavalla ole edes tarpeen puuttua.

Seuduittain laadittavissa vaihemaakuntakaavoissa käsitellään paitsi koko maakunnan alueella käsiteltävät merkittävät aiheet myös kullekin seudulle olennaisia teemoja. Vaihekaavat laaditaan Helsingin seudulle, Itä- ja Länsi-Uudellemaalle. Tätä osa-aluejakoa tukevat osaltaan liikennejärjestelmäsuunnitelmien laadinta-alueet sekä muu jo vakiintunut seutujen yhteistyö.

Tavoitteena on, että seuduittain laadittavat maakuntakaavat voidaan päivittää tarpeen mukaan ilman rakennesuunnitelman käsittelyä. Myös eri seutujen kaavoja voidaan tarkistaa eriaikaisesti tarpeen mukaan. Päivityksissä olisi kuitenkin aina otettava huomioon rakennesuunnitelmassa osoitetut koko maakunnan aluerakenteen, liikenneyhteyksien ja viherrakenteen kehittämisen sekä luonnonvarojen kestävä käytön periaatteet.

Selkiytetään Uudenmaan maakuntakaavojen kokonaisuus

Uusimaa-kaava 2050 laaditaan pitkälti nykyisten kaavaratkaisujen pohjalta. Kaavan laadinta lähtee myös tarpeesta ajanmukaistaa kaavaratkaisuja ja selkeyttää monissa vaiheissa laadittujen kaavojen kokonaisuutta. Samalla pyritään karsimaan käsiteltävien asioiden määrää.

Seutujen vaihemaakuntakaavojen hyväksymisen myötä tavoitteena on kumota kaikki aiemmat maakuntakaavat, lukuun ottamatta Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavan tuulivoimaratkaisua.

Moni voimassa olevissa kaavoissa käsitelty aihealue on lähivuosina tehtyjen selvitysten ja kaavaratkaisun osalta ajan tasalla. Näiden osalta kumoaminen voi tarkoittaa voimassa olevien kaavaratkaisujen osoittamista lähes sellaisenaan uusissa maakuntakaavoissa. Toisissa teemoissa taas toimintaympäristö ja tulevaisuuden näkymät ovat muuttuneet tai teeman osalta on käytettävissä uutta tietoa. Näiden osalta vaihemaakuntakaavat tarkistavat, täydentävät ja uudistavat aiemmin tehtyjä ratkaisuja.

Oikeusvaikutuksia omaavien kaavamerkintöjen muuttaminen tai kokonaan kumoaminen edellyttää hyvää tietoa muutoksen vaikutuksista yksityiskohtaisempaan suunnitteluun.

Myös toteuttamiseen otetaan kantaa

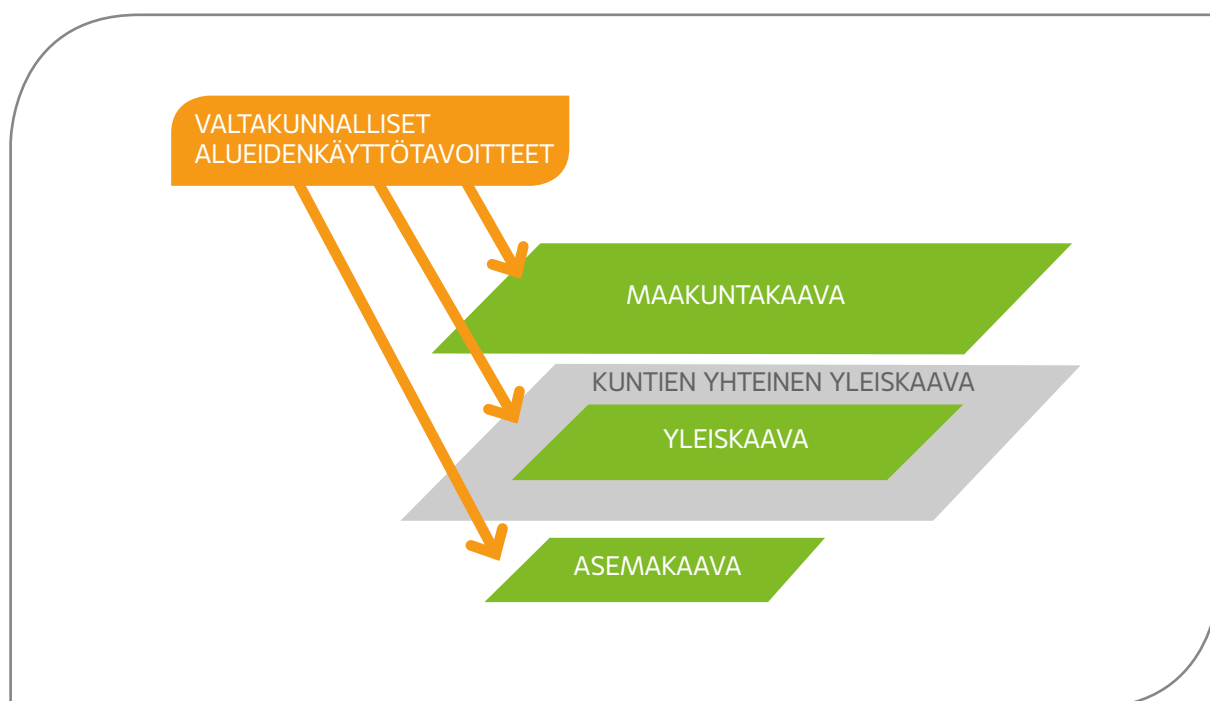
Erityisen tärkeäksi on koettu maakuntakaavaratkaisun toteutumisen edistäminen koko maakunnan kehityksen kannalta tarkoituksenmukaisessa järjestyksessä. Tämä edellyttää kuntien ja muiden alueiden kehittämiseen osallistuvien viranomaisten yhteistyötä ja sopimista. Vaikka maakuntakaava on nähty perinteisesti aluevaraussuunnitelmana, voidaan sitä kehittää myös enemmän toteuttamisen ajoitusta ja järjestystä ohjaavaan suuntaan.

1.2 Maakuntakaavan tehtävä ja merkitys

Alueiden käytön suunnittelujärjestelmään kuuluvat maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) mukaisesti valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT), maakuntakaava, yleiskaava ja asemakaava (kuva 1). Maakuntakaava on ohjeena kuntakaavoitukselle sekä viranomaisten muulle alueiden käyttöä koskelle suunnittelulle. Maakuntakaavan laadinnassa tulee ottaa huomioon sekä valtioneuvoston hyväksymät valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet että maakunnan kehittämisen tarpeet. Maakuntakaavassa ei käsitellä paikallisia, esim. kuntien sisäisiä alueidenkäytön tarpeita.

Maakuntakaavan laadinnasta vastaa maakunnan liitto, joka on alueensa kuntien omistama kuntayhtymä. Maakuntakaavan hyväksyy kuntien valtuustojen poliittisten valtasuhteiden perusteella valittu maakuntavaltuusto.

Hyväksytty maakuntakaava on oikeusvaikutteinen. Maakuntakaava ei ole voimassa oikeusvaikutteisen yleiskaavan eikä asemakaavan alueella. Maakuntakaava on ohjeena laadittaessa tai muutettaessa yleiskaavaa ja asemakaavaa sekä ryhtyessä muutoin toimenpiteisiin alueidenkäytön järjestämiseksi.

Kuva 1. Alueiden käytön suunnittelujärjestelmä.

Maakuntakaavan sisältövaatimukset

Maakuntakaavassa esitetään alueidenkäytön ja yhdyskuntarakenteen periaatteet sekä osoitetaan maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisia aluevarauksia ja yleispiirteisiä sijainteja maakunnallisesti merkittävälle toiminnolle. Aluevarauksia ja muita merkintöjä osoitetaan vain siltä osin ja sillä tarkkuudella kuin alueidenkäyttöä koskevien valtakunnallisten tai maakunnallisten tavoitteiden kannalta taikka useamman kuin yhden kunnan alueidenkäytön yhteen sovittamiseksi on tarpeen.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tehtävänä on varmistaa valtakunnallisesti merkittävien seikkojen huomioon ottaminen maakuntien ja kuntien kaavoituksessa sekä valtion viranomaisten toiminnassa. Valtioneuvosto on tehnyt 14.12.2017 päätöksen uudistetuista valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista. Valtioneuvoston päätös tulee voimaan 1.4.2018. Valtioneuvoston päätös korvaa valtioneuvoston vuonna 2000 tekemän ja vuonna 2008 tarkistaman päätöksen valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista.

Maankäyttö- ja rakennuslaki 28§

Maakuntakaavaa laadittaessa on valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet otettava huomioon siten kuin siitä edellä säädetään. Kaavaa laadittaessa on kiinnitettävä huomiota maakunnan oloista johtuviin erityisiin tarpeisiin. Kaava on mahdollisuuksien mukaan yhteen sovitettava maakuntakaava-alueeseen rajoittuvien alueiden maakuntakaavoituksen kanssa.

Luonnonsuojelulain (1096/1996) 7 ja 77 §:ssä tarkoitettujen luonnonsuojeluohjelmien ja -päätösten sekä 32 §:ssä tarkoitettua maisema-aluetta koskevien perustamispäätösten tulee olla ohjeena kaavaa laadittaessa.

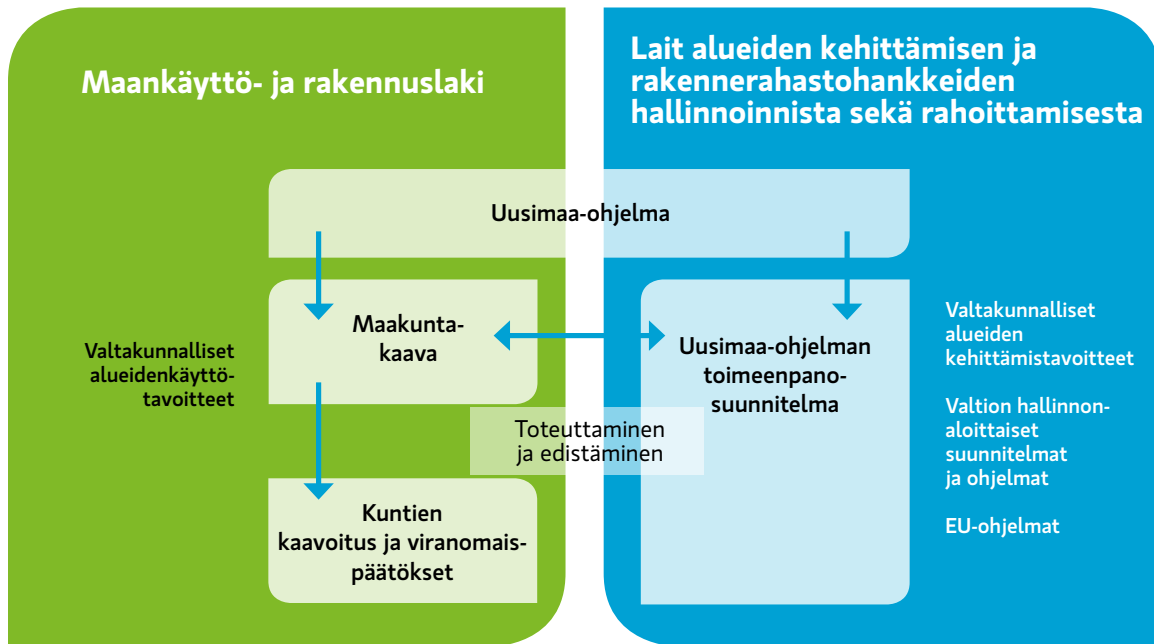
Kaavaa laadittaessa on kiinnitettävä erityisesti huomiota:

1. maakunnan tarkoituksenmukaiseen alue- ja yhdyskuntarakenteeseen;
2. alueiden käytön ekologiseen kestävyYTEEN;

3. ympäristön ja talouden kannalta kestäviin liikenteen ja teknisen huollon järjestelyihin;
4. vesi- ja maa-ainesvarojen kestäväan käyttöön;
5. maakunnan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin;
6. maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaalimiseen; sekä
7. virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyYTEEN.

Kaavaa laadittaessa on myös pidettävä silmällä alueiden käytön taloudellisuutta ja sitä, ettei maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle aiheudu kohtuutonta haittaa. Kaavaa laadittaessa on selvítettävä, kenen toteutettavaksi kaava ja sen edellyttämät toimenpiteet kuuluvat.

Edellä tässä pykälässä mainitut seikat on selvítettävä ja otettava huomioon siinä määrin kuin maakuntakaavan tehtävä yleispiirteisenä kaavana edellyttää.

Kuva 2. Maakunnan kehittämisen malli.

Maakunnan kehittämisen kokonaisuus Uudellamaalla

Uudenmaan kehittämisen lähtökohdat on kirjattu Uusimaa-ohjelma 2.0:aan, joka on alueen eri toimijoiden yhteinen strateginen valtuustokauden kattava kehittämissuunnitelma. Uudenmaan kunnat, valtionhallinto sekä yritys-, koulutus- ja monet muut sektorit ottavat Uusimaa-ohjelman huomioon omassa strategiatyössään, rahoituspäätösten valmistelussa ja hankkeiden priorisoinnissa. Uusimaa-ohjelma 2.0:n toteuttamisella voidaan tukea kaavan ratkaisuja, esim. käynnistämällä ja ohjaamalla aluekehitysrahoitusta maakuntakaavaratkaisua edistäviin kehittämishankkeisiin.

Uusimaa-ohjelma 2.0. sisältää maakunnan pitkän aikavälin vision ja strategian vuodelle 2050 sekä strategiset painopisteet vuosille 2018–2021. Maakuntavaltuusto hyväksyi Uusimaa-ohjelma 2.0:n joulukuussa 2017. Ohjelma laadittiin rinnan Uusimaa-kaavan kanssa samoja selvityksiä ja tavoitteiden määrittelyä hyödyntäen. Uusimaa-ohjelma

2.0:n toteutusta ohjataan toimeenpanosuunnitelmalla, jolla kohdennetaan maakuntaa osoitettua rakennerahastojen ja kansallista rahoitusta. Suunnitelma tehdään yhteistyössä toimijoiden kanssa ja siinä kuvataan kahden seuraavan vuoden keskeiset hankkeet, edunvalvontatoimet ja suunnitelmat. Maakunnan yhteistyöryhmä hyväksyy toimeenpanosuunnitelman.

Uusimaa-ohjelma 2.0:n strategiset painopisteet ovat:

- **Hyvinvoiva ja osaava ihminen,**
- **Menestyvä ja vastuullinen bisnes sekä**
- **Ilmastoviisas ja monimuotoinen maakunta.**

Ohjelman visio on **Helsinki Region 2050 – Cool & the most Vibrant region in Europe.**

Lisätietoja:

www.uudenmaanliitto.fi/uusimaa-ohjelma

1.3 Maakuntakaavan asiakirjat

Maakuntakaava voidaan MRL 27 §:n mukaisesti laatia koko maakuntaa ja kaikkia alueidenkäyttötarpeita käsittelevänä kokonaismaakuntakaavana, tietyt asiakokonaisuuksia koskevana vaihekaavana tai maakunnan osa-alueita koskevana kaavana. Käytännössä myös kokonaismaakuntakaavassa tehdään valintoja käsiteltävien teemojen suhteen.

Maakuntakaavoitus on jatkuvasti täydentyvä prosessi, jossa uudet kaavat osin korvaavat ja osin täydentävät aiemmin laadittujen maakuntakaavojen muodostamaa kokonaisuutta. Kun vallitsevaa kaavatilannetta tulkitaan, on kaikki voimassa olevat maakuntakaavat otettava huomioon. Etenkin nopeasti kehittyvällä Uudellamaalla maakuntakaavan ajan tasalla pitäminen edellyttää jatkuvaa suunnittelua. Uudellamaalla on voimassa jo useita maakuntakaavoja ja niiden muodostama kokonaisuus on osin jo vaikea hahmottaa.

Maakuntakaavan asiakirjat

Maakuntakaava koostuu kaavakartasta sekä kaavamerkinnöistä ja niihin liittyvistä suunnittelumääräyksistä. Kaavaan liittyy myös kaavaselostus, joka selventää ja taustoittaa kaavakartalla ja suunnittelumääräyksillä esitettävää ratkaisua. Kaavakartta sekä merkinnät ja määräykset ovat valtuustossa hyväksyttäviä asiakirjoja. Vaikka kaavaselostuksella ei ole kaavakartan ja merkintöjen ja määräysten kaltaista oikeusvaikutusta, on selostuksella merkitystä kaavan tulkinnassa ja sitä käytetään mm. oikeuskäsittelyissä tausta-aineistona. Maakuntakaavan liitekartoilla voidaan havainnollistaa, selventää, tarkentaa tai taustoittaa kaavan ratkaisuita. Liitekartat täydentävät kaavakarttaa ja ne voidaan laatia myös oikeusvaikutteisina.

1.4 Uudenmaan maakuntakaavatilanne

Uusimaa-kaavan keskeisenä lähtökohtana ovat Uudellamaalla voimassa olevat lainvoimaiset maakuntakaavat. Uudenmaan ja Itä-Uudenmaan maakuntakaavat ovat kokonaiskaavoja, joissa on esitetty kaikki maakunnallisesti tärkeiksi katsotut maankäyttömuodot. Ne on laadittu 2000-luvun alkupuolella ja niiden ratkaisuja on myöhemmin tarkistettu sekä täydennetty eri teemoja käsittelevillä vaihemaakuntakaavoilla.

Uudenmaan ja Itä-Uudenmaan maakunnat yhdistyivät yhdeksi Uudenmaan maakunnaksi vuonna 2011. Tämän jälkeen käsittelyvalta osin erilaisia maakuntakaavoja on vähitellen yhdenmukaistettu, mutta joidenkin teemojen osalta koko Uudenmaan maakunnan kattava tarkastelu ja kaavaohjauksen yhdenmukaistaminen on vielä tekemättä.

Uudenmaan vaihemaakuntakaavat 1, 2 ja 3 täydentävät ja tarkistavat kokonaiskaavoja valittujen teemojen osalta. 1. vaihemaakuntakaava on tehty vain aiemman Uudenmaan maakunnan alueelle ja 3. vaihemaakuntakaava kattaa vain suppean aiheen ja alueen Espoosta. Vaihemaakuntakaavat 1, 2 ja 3 ovat lainvoimaisia. Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaava täydentää ja tarkistaa voimassa olevia maakuntakaavoja. Maakuntavaltuusto hyväksyi 4. vaihemaakuntakaavan keväällä 2017.

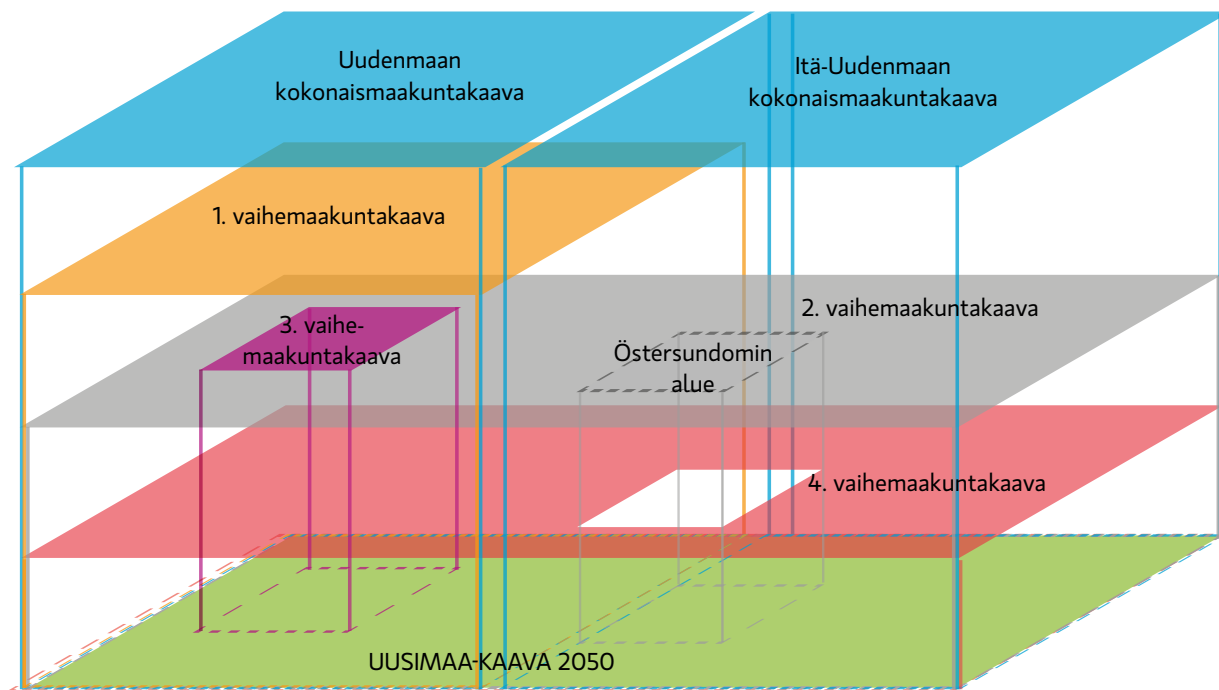
Lisätietoa neljännessä vaihemaakuntakaavasta: www.uudenmaanliitto.fi/neloskaava.

Edellä mainittujen maakuntakaavojen lisäksi Östersundomin alueella on voimassa Uudenmaan ja Itä-Uudenmaan maakuntakaavoja sekä maakuntakaavaksi muuttuneita seutukaavoja. Östersundomin alueelle laaditaan maakuntakaavaa, joka kattaa Helsingin Östersundomista Sipoon Söderkullaan ulottuvan alueen sekä osan Vantaan Länsisalmea. Helsinki, Vantaa ja Sipoo ovat laatimassa osalle kaava-alueita kuntien yhteistä yleiskaavaa. Östersundomin alueen maakuntakaavaa laaditaan erillisenä prosessina, osana Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavaa. Östersundomin alueen maakuntakaavan vaiheita voi seurata netissä osoitteessa: www.uudenmaanliitto.fi/ostersundom.

Uudenmaan maakuntakaavojen kokonaisuus

Uudenmaan alueen maakuntakaavoissa on 4. vaihemaakuntakaavan valmistumisen jälkeen yli 100 erilaista kaavamerkintää. Kun vallitsevaa maakuntakaavatilannetta tulkitaan, on kaikki voimassa olevat maakuntakaavat otettava huomioon. Olemassa oleva maakuntakaavatilanne on koottu epäviralliseen maakuntakaavakarttojen yhdistelmään.

Uudenmaan maakuntakaavat on laadittu mittakaavoissa 1:100 000–1:150 000. Mittakaava ei vaikuta kaavan yleispiirteisyyden tasoon ja maakuntakaavan merkinnät ovat yhtä yleispiirteisiä riippumatta siitä, missä mittakaavassa kaava on esitysteknisesti kuvattu.

Kuva 3. Uudenmaan maakuntakaavatilanne.

1.5 Maakunnat ja lainsäädäntö uudistumassa

Maakuntauudistuksessa luodaan uutta aluehallintoa yhdistämällä maakuntaliiton sekä osia valtion aluehallinnon ja kuntien toiminnoista. Maakunnasta tulee uusi aluehallinnon taso. Maakunnille keskitetään sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestäminen, aluehallinnon tehtävät sekä alueellisia palveluja.

Uudenmaan maakuntaraja ja näin ollen maakuntakaava-alue ei kuitenkaan ole muuttumassa. Maakuntakaavoituksen kannalta olennaista on poliittisen ohjausjärjestelmän muuttuminen. Uusille maakunnille tullaan valitsemaan suorilla vaaleilla luottamushenkilöt ja uuden maakuntahallinnon on tarkoitus astua voimaan tämänhetkisen tiedon mukaan vuoden 2020 alusta. Maakuntauudistus vaikuttaa myös lainsäädäntöön. Maakuntauudistuksen II-vaiheen lakipaketissa maankäyttö- ja rakennuslakia on esitetty muutettavaksi niin, että maakuntakaavan laatiminen siirtyisi maakunnan tehtäväksi. Lisäksi alueidenkäytön suunnittelun ja rakennusvalvontatoimen järjestämisen edistäminen kunnissa kuuluisivat maakunnalle. Maantielain muuttamista koskevan hallituksen esityksen mukaan mukaan maakunnan liikenneviranomaisen vastaisi maakunnan liikennejärjestelmäsuunnitelmasta sekä sen yhteensovittamisesta muun suunnittelun kanssa. Uudenmaan

maakunnan maakuntauudistukseen liittyvää valmistelua voi seurata osoitteessa www.uusimaa2019.fi.

Myös maankäyttö- ja rakennuslakia (MRL) on uudistettu vuoden 2017 aikana. Muutoksessa kevennettiin rakentamiseen liittyviä lupa- ja kaavoituskäytäntöjä sekä vähittäiskaupan suuryksiköiden ohjausta. Nykyisten ELY-keskusten roolia on muutettu konsultoivammaksi ja valitusoikeutta kaavaasioissa rajattu. Lakimuutokseen liittyviä kysymyksiä ja vastauksia on koottu osoitteeseen www.ym.fi/mrlmuutokset.

Valtioneuvosto on tehnyt 14.12.2017 päätöksen maakuntakaavoituista ohjaavista valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista. Valtioneuvoston päätös tulee voimaan 1.4.2018. Valtioneuvoston päätös korvaa valtioneuvoston vuonna 2000 tekemän ja vuonna 2008 tarkistaman päätöksen valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista.

Tavoitteena on valmistella Uusimaa-kaava muodoltaan sellaiseksi, että se toimii maankäyttö- ja rakennuslain mukaisena maakuntakaavana riippumatta hallinnollisista ja lainsäädännöllisistä muutoksista.

2. UUSIMAA-KAAVAN 2050 TAVOITTEET JA SUUNNITTELU- PERIAATTEET

Kaavatyölle on asetettu tavoitteita sekä sisällön että valmisteluprosessin osalta. Uusimaa-kaavan sisällön päätavoitteilla kuvataan millaista Uuttamaata tavoitellaan tulevaisuudessa. Kaavan päätavoitteilla vastataan ajankohtaisiin ja ennakoituihin muutostekijöihin ja haasteisiin. Kaavan päätavoitteet konkretisoituvat suunnitteluperiaatteiden ja seutujen kaavojen erityiskysymysten kautta kaavatyön edetessä.

Kaavan prosessitavoitteilla kuvataan millaista maakuntakaavaa ja kaavaprosessia Uusimaa-kaava

2050 kaavatyöllä tavoitellaan. Prosessitavoitteilla vastataan aiemmillä kaavakierroksilla huomattuihin muutostarpeisiin sekä maakuntakaavoituksen toimintaympäristön muutoksiin kuten maakuntauudistukseen.

Kaavan päätavoitteet on laadittu ennakoituihin esiin nostamien tulevaisuuden merkittävimpien muutostekijöiden pohjalta, tiiviissä vuorovaikutuksessa kaavan sidosryhmien kanssa. Kaavan päätavoitteiden tehtävänä on ohjata kaavan konkreettisempia suunnitteluperiaatteita, kaavaratkaisuja,

niiden vaikutusten arviointia ja vaihtoehtojen vertailua sekä myöhemmin myös kaavan tavoitteiden toteutumisen seuranta.

Seutujen kaavojen erityiskysymykset on muodostettu kaavan päätavoitteita tarkentamalla, yhdessä kaikkien kolmen seudun kuntien sekä muiden asiantuntijoiden kanssa käydyn vuorovaikutuksen pohjalta. Kysymyksissä on huomioitu kunkin seudun erityislaatuisuus ja omat kehittämisen tarpeet.

Kestävä kehitys on mukana kaikissa Uusimaa-kaavan päätavoitteissa sekä taloudellisen, ekologisen, sosiaalisen että kulttuurisen kestävyuden näkökulmasta. Kaavan tavoitteiden taustalla vaikuttavat valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, Uusimaa-ohjelman tavoitteet sekä muut valtakunnalliset ja maakunnalliset tavoitteet ja strategiat sekä aiempien maakuntakaavojen tavoitteet. Taustalla on huomioitu myös Eurooppa 2020 -strategian tavoitteet. Vuorovaikutuksen kautta on pyritty huomioimaan myös kaavan tärkeimpien sidosryhmien tavoitteita.

2.1 Merkittävimmät muutostekijät kaavan tavoitteiden taustalla

Tulevaisuuden muutokset ovat yhä nopeampia ja vaikeammin ennakoitavissa, joten maakuntakaavotuksessa tulee varautua aiempaa monimutkaisempiin ja yllättävämpiin tulevaisuuden kehityskuluihin. Seuraavassa kuvataan Uudenmaan tulevaisuustarkastelujen avulla kootut muutostekijät, jotka on katsottu merkittävimmiksi aluesuunnittelun ja maakuntakaavoituksen näkökulmasta Uudellamaalla.

Globalisaation seurauksena valtioiden, alueiden ja organisaatioiden muodostamien verkostojen ja yhteenliittymien merkitys kasvaa. Taloudellinen ja poliittinen epävakaus lisääntyvät ja lähtökohdiltaan alueelliset häiriöt voivat laajentua globaaleiksi. Globalisaatio ja kansainvälistyminen lisäävät myös maahanmuuttoa. Globalisaation vastavoimana paikallisuuden arvostus ja suhde kulttuuriperintöön ja maisemaan voivat vahvistua.

Alueiden keskinäinen kilpailu kansainvälisillä markkinoilla edellyttää alueiden älykäästä erikoistumista ja profiloitumista, mitä voidaan tukea korkeatasoisen tutkimuksen, innovaatioiden ja digitalisaation hyödyntämisen avulla. Kansainvälisen kilpailukyvyyn kannalta työmarkkina-alueen koolla ja yhtenäisyydellä on erityistä merkitystä. Erityisenä haasteena on työ- ja asiointimatkojen kasvun hallinta Uudenmaan työmarkkina-alueella sen laajentumisesta johtuen.

Lisääntyvän pendelöinnin avulla saadaan työvoimaresurssit paremmin käyttöön, mutta toisaalta se johtaa työmatkojen pituuden kasvuun.

Maakuntakaavoituksen kannalta erityisen haastavia ovat työ- ja elinkeinoelämässä tapahtuvat muutokset, joiden ennakoiminen on vaikeaa. Uudenmaan vahvin erikoistumisala on informaatio- ja liike-elämän palvelut, ja sen osuuden on ennakoitu kasvavan nopeasti tulevaisuudessa. Sen odotetaan kasvavan suhteellisesti nopeammin Uudellamaalla kuin muualla Suomessa. Vaikka työmarkkinat keskittyvät yhä voimakkaammin pääkaupunkiseudulle, myös muualla Uudellamaalla on edellytyksiä etenkin väestönkasvua seuraavien palvelutyöpaikkojen kasvulle.

Teknologinen kehitys ja digitalisaatio muokkavat laajasti yhteiskunnan ja yksilöiden toimintatapoja. Ne mahdollistavat muun muassa uudenlaisia toimintamalleja liikenteessä, taloudessa ja palveluissa. Fyysisen liikkumisen ja kuljettamisen tarve vähenee kun monia asioita voidaan hoitaa etänä tai virtuaalisesti. Toisaalta liikkumisen suorite kokonaisuutena voi jopa kasvaa jos esimerkiksi vapaa-ajan liikkuminen lisääntyy. Yritysten sijaintimahdollisuudet globaalilla tasolla lisääntyvät, mutta aluerakenteen tasolla yritysten keskittyminen vetovoimaisiin solmukohtiin ja kehityskäytäviin näyttää jatkuvan.

Ilmastonmuutos on yksi aikamme suurimpia haasteita. Ilmaston lämpenemiseen liittyy globaalilla tasolla esimerkiksi kuivuus ja merenpinnan nousu, joiden vaikutukset voivat heijastua Uudellemaalle mm. kasvavina pakolaisvirtoina. Sään ääri-ilmiöt, kuten myrskyt ja rankkasateiden aiheuttamat tulvat voivat tuottaa taloudellista vahinkoa mm. infrastruktuurille, rakennuksille ja elinkeinoille.

Ilmastonmuutoksen hillintä edellyttää energiantuotannossa siirtymistä fossiilista polttoaineista vähäpäästöisiin energialähteisiin. Energiategokkaat ratkaisut yleistyvät niin liikkumisessa, asumisessa kuin liiketoiminnassa. Maaperän ja biomassan merkitys hiilen sitoutumisessa korostuu. Kiertotalous eli materiaalien ja raaka-aineiden hyödyntäminen uudelleen yleistyy kaikessa toiminnassa, mikä vähentää syntyvän jätteen määrää ja säästää luonnonvaroja.

Puhdas vesi, viljelykelpoinen maa, erilaiset mineraalit ja sekä monet muut luonnonvarat ovat vaarassa ehtyä. Luonnon monimuotoisuus on uhattuna, kun lajien luontaiset elinympäristöt häviävät ilmastonmuutoksen ja ihmistoiminnan seurauksena.

Kaupungistuminen lisää luonnonvarojen käyttöä ja paineita viheralueiden riittävydelle. Rakennettu kaupunkiympäristö tiivistyy, jolloin elinympäristön viihtyisyys muodostuu yhä tärkeämmäksi kaupunkien vetovoimatekijöiksi.

Yhä suurempi osuus väestöstä asuu kaupungeissa, mutta toisaalta asumisen monipaikkaisuus lisääntyy. Muuttoliike suuntautuu maaseudulta kaupunkiin, mikä vahvistaa kaupunkikeskusten asemaa suhteessa pieniin maaseutukeskuksiin. Muuttajat ovat tyypillisesti nuoria ja työikäisiä, jolloin myös luonnollinen väestönkasvu painottuu kaupunkiin. Uhkana on, että aluerakenne polarisoituu yhä vahvemmin menestyviin kaupunkiseutuihin ja taantuvaan maaseutuun. Toisaalta myös maaseutu voi hyötyä kaupunkien kasvusta esimerkiksi lähienergian, lähiruuan ja lähimatkailun merkityksen korostuessa tulevaisuudessa. Yhtä lailla uhkana on, että eri väestöryhmien väliset taloudelliset ja sosiaaliset erot kasvavat entisestään. Eri asukasryhmien arvojen, elämäntapojen ja tarpeiden erilaistuminen edellyttää entistä monipuolisempaa asuin- ja elinympäristöä, asuntotuotantoa ja palvelutarjontaa. Eri alueiden vahvuksien ja roolien tunnistamisen ja hyödyntämisen merkitys kasvaa.

Väestörakenteen muutokset vaikuttavat voimakkaasti Uudenmaan kehitykseen. Eläkeikäisten määrä ja suhteellinen osuus tulevat kasvamaan koko Uudellamaalla. Työikäinen väestö kasvaa edelleen Uudellamaalla, mutta seuduilla on suuret erot työikäisen väestön kehityksen suhteen. Lasten ja nuorten määrän kasvu hidastuu. Maahanmuuttajataustainen väestö on keskeinen väestönkasvun lähde. Väestön ikääntyminen ja heikentyvä huoltosuhde aiheuttavat haasteita palveluiden turvaamiselle ja julkiselle taloudelle etenkin pääkaupunkiseudun ulkopuolella.

2.2 Kaavan laadintaa ohjaavat päätavoitteet

Uusimaa-kaavan päätavoitteina ovat:

- **Kasvun kestävä ohjaaminen ja alueiden välinen tasapaino**
- **Ilmastonmuutoksen vastaaminen sekä luonnon ja luonnonvarojen kestävä käyttö**
- **Hyvinvoinnin ja vetovoimaisuuden lisääminen**
- **Kestävä kilpailukyky**

Kuva 4. Uusimaa-kaavan 2050 tavoitteet.

Kasvun kestävä ohjaaminen ja alueiden välinen tasapaino

- **Varautuminen kestävästi toisaalla väestön kasvuun ja toisaalla vähenemiseen**
- **Tasapainoinen alue- ja yhdyskuntarakenne**
- **Monikeskuksisuuden edistäminen**
- **Keskustojen elinvoiman tukeminen**
- **Toimintojen sekoittuminen taajamissa**
- **Tasapainoinen palvelu- ja virkistysverkko**
- **Maankäytön tukeutuminen olevaan rakenteeseen**
- **Tiivistäminen, täydentäminen ja eheyttäminen**
- **Tukeutuminen joukkoliikenteeseen ja muihin kestäviin kulkumuotoihin**
- **Yhdyskuntarakenteen monipuolisuus ja muutosjoustavuus**

Kasvun kestävä ohjauksella ja tasapainoisella aluekehittämisellä pyritään vastaamaan Uuttamaata

koskevan väestönkasvun haasteisiin liittyen mm. kaupungistumiseen, ikääntymiseen, huoltosuhteen heikkenemiseen ja alueiden väliseen erilaistumiseen. Tavoitteena on maakuntakaavalla tukea aluerakenteeltaan tasapainoista, monikeskuksista maakuntaa, joka muodostuu erilaisten alueiden vetovoimaiseksi kokonaisuudeksi.

Monikeskuksisen maakunnan keskustat ovat elinvoimaisia ja taajamat toiminnoiltaan sekoittuneita. Palveluverkko on tasapainoinen ja eri väestöryhmien hyvin saavutettavissa. Rakennettua ympäristöä täydentää monipuolinen ja eheä viherrakenne. Alueiden käyttö tukeutuu olemassa olevaan rakenteeseen sitä tiivistämällä, täydentämällä ja eheyttämällä. Aluerakenne keskittyy joukkoliikenteen ja muiden kestävien kulkumuotojen varaan. Maakuntakaava tukee yhdyskuntarakenteen monipuolisuutta, muuntojoustavuutta ja resilienssiä.

Ilmastonmuutokseen vastaaminen sekä luonnon ja luonnonvarojen kestävä käyttö

- **Hiilineutraalisuuden edistäminen**
- **Luonnonvarojen kestävä käytön edistäminen**
- **Luonnon monimuotoisuuden lisääminen**
- **Ekosysteemipalveluiden tarjonnan parantaminen**
- **Materiaali- ja resurssitehokkuus**
- **Kiertotalouden edistäminen**

Ilmastonmuutokseen vastaamisen tavoite sisältää kaavassa sekä hillintään että sopeutumiseen liittyviä toimia. Kaavatyössä edistetään hiilineutraalisuutta. Tavoitteeseen liittyvät kestävä ja päästöttömän yhdyskuntarakenteen tavoittelu, kestävien elämäntapojen tukeminen maakuntakaavoituksen keinoin sekä päästöttömän ja uusiutuvan energian tuotannon ja energian kulutuksen hillinnän tavoittelu.

Kaavatyössä tulee alueiden käytön keinoin varautua myös ilmastonmuutokseen liittyviin sään ääri-ilmiöihin, merenpinnan nousuun, kasvitauteihin ja ilmastopakolaisuuden lisääntymiseen. Kaavatyössä halutaan edistää luonnonvarojen kuten metsien ja peltojen sekä vesi-, maa-aines- ja energiavarojen kestävä käyttöä. Tähän liittyvät myös materiaali- ja resurssitehokkuuden sekä kiertotalouden edistäminen.

Kaavatyössä on tavoitteena myös luonnon monimuotoisuuden lisääminen sekä ekosysteemipalveluiden tarjonnan parantaminen Uudellamaalla.

Hyvinvoinnin ja vetovoimaisuuden lisääminen

- **Alueiden vahvuuksiin perustuva profilointi ja kehittäminen**
- **Luonnonläheisyyden edistäminen**
- **Sujuva arki**
- **Palvelujen saavutettavuus**
- **Terveellisen ja turvallisen elinympäristön edistäminen**
- **Moninaistuvien elämäntapojen ja arvojen huomioiminen**

Ainutlaatuinen ympäristö on Uudenmaan tärkeä vetovoimatekijä ja hyvinvoinnin edellytys, jota tulee vaalia. Kaavatyössä tulee hyödyntää Uudenmaan eri alueiden erilaiset vahvuudet ja kehittää kutakin osaluuetta sen omista lähtökohdista ja omiin tarpeisiin

vastaten siten, että erilaisiksi profiloituvat alueet täydentävät toisiaan. Erilaisten vetovoimaisten alueiden muodostama Uusimaa on enemmän kuin osiensa summa.

Vetovoimaisen ympäristön yksi ulottuvuus on se, että luonto on lähellä ja helposti saavutettavissa. Luonnonläheisyys onkin merkittävä vetovoimatekijä myös kansainvälisesti ja sitä tulee edistää myös maakuntakaavoituksella. Arvokkaat kulttuuriympäristöt – jotka käsittävät kulttuurimaisemia, rakennusperintöä ja muinaisjäännöksiä – ovat tärkeitä identiteettitekijöitä ja siten vahvistavat asukkaiden suhdetta elinympäristöönsä. Kulttuuriympäristöjen vaaliminen ja kehittäminen niiden arvot ja erityispiirteet huomioon ottaen lisää maakunnan vetovoimaisuutta ja luo ainutlaatuisia elinympäristöjä.

Hyvinvointia ja vetovoimaisuutta lisäävät sekä sujuva arki että palveluiden saavutettavuus. Erittäin väestön ikääntyessä palveluiden saavutettavuuden merkitys kasvaa entisestään. Sujuvaan arkeen liittyy vahvasti myös yhdyskuntarakenteen, kuten liikenneyhteyksien toimivuus.

Terveellisen ja turvallisen elinympäristön edistäminen maakuntakaavalla lisää Uudenmaan asukkaiden hyvinvointia. Kaavatyössä tulee huomioida myös moninaistuvat elämäntavat ja arvot ja pyrkiä kaavalla tarjoamaan hyvinvointia tasapuolisesti eri puolilla Uuttamaata. Toiminnoiltaan monipuolisella yhdyskuntarakenteella voidaan vastata erilaisten väestöryhmien erilaistuviin tarpeisiin.

Kestävä kilpailukyky

- **Kansainvälisen kilpailukykyyn lisääminen**
- **Uudenmaan saavutettavuuden parantaminen kansainvälisesti ja valtakunnallisesti**
- **Työpaikkojen ja palveluiden saavutettavuuden parantaminen**
- **Elinkeinoelämän kestävä kilpailukyky ja toimintaedellytysten tukeminen**
- **Teknologisen kehityksen ja uusien toimintamallien huomioiminen ja hyödyntäminen**
- **Seutujen älykäs erikoistuminen elinkeinoissa**

Kestävä kilpailukyky tavoitteella halutaan vastata maakuntakaavan keinoin työ- ja elinkeinoelämän muutoksiin, aluetalouden ja globalisaation haasteisiin sekä uusien toimintamallien ja teknologian kehityksen tuomiin muutoksiin. Uusimaa kilpailee muiden eurooppalaisten metropolialueiden kanssa globalissa

maailmantaloudessa. Ollakseen vetovoimainen Uudenmaan tulee tarjota muita metropolialueita parempia ja samalla kestäväen kehityksen mukaisia mahdollisuuksia asukkaille ja elinkeinoelämälle.

Kaavalla halutaan parantaa Uudenmaan saavutettavuutta sekä kansainvälisesti että valtakunnallisesti. Tärkeää on parantaa myös Uudenmaan sisäistä saavutettavuutta työpaikoille ja palveluihin. Saavutettavuuden parantamisella tuetaan myös markkina-alueen laajenemista ja aluetalouden positiivista kehitystä.

Kaavalla halutaan tukea elinkeinoelämän kestävä kilpailukykyä ja toimintaedellytyksiä. Kaavatyössä tulee huomioida ja hyödyntää älykkään kasvun, teknologisen kehityksen ja uusien toimintamallien tuomat potentiaalit. Tärkeänä tavoitteena on myös Uudenmaan älykkään erikoistumisen teemojen tukeminen sekä seutujen omien elinkeinoprofilien vahvistaminen maakuntakaavan keinoin.

2.3 Kaavatyötä ohjaavat prosessitavoitteet

Uusimaa-kaavassa on tavoitteena on sovittaa yhteen valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet maakunnallisten ja alueellisten tavoitteiden kanssa. Tehtävänä on muodostaa maakunnan yhteinen tahotila kaavassa käsiteltävien asioiden osalta avoimen ja osallistavan prosessin kautta. Maakuntakaavaa valmistellaan kiinteässä synergiassa muiden rinnalla etenevien prosessien kanssa.

Tärkeä tehtävä on avata kaavaratkaisujen perusteluita ja kaavamääräyksien tulkintaa. Myös kaavan tavoitteiden ja ratkaisuiden edistämiseen ja seurantaan panostetaan aktiivisesti ja seurantaan kehitetään helppokäyttöiset mittarit.

Tavoitteena on dynaaminen ja joustava kaavaprosessi, joka pyrkii vastaamaan maakuntaudistuksen tarpeisiin ja toimintaympäristön muutoksiin kaavatyön edetessä ja jonka aineistot ovat helposti hyödynnettävissä ja käytettävissä. Kaavatyössä on tavoitteena hyödyntää ja kehittää uudenlaisia menetelmiä ja työkaluja, jotka hyödyttävät myös kaavatyön sidosryhmiä.

Kaavatyötä halutaan tehdä avoimessa ja laajassa vuorovaikutuksessa kaavan eri sidosryhmien kanssa. Kuntien asiantuntijoiden ja päättäjien, Uudenmaan toimijoiden, eri viranomaistahojen ja myös naapurimaakuntien edustajien osaamista ja näkemyksiä halutaan aktiivisesti hyödyntää kaavaprosessissa.

2.4. Uusimaa-kaavan suunnitteluperiaatteet

Kaavan analyysivaiheen (muun muassa kehityskuvat ja taustaselvitykset) pohjalta Uusimaa-kaavalle on kiteytetty yhteiset suunnitteluperiaatteet ja ne hyväksytyt maakuntahallituksessa. Suunnitteluperiaatteet kertovat, miten suunnittelukysymyksiä aiotaan kaavassa ratkoa. Periaatteet saavat konkreettisen muotonsa kaavaratkaisuissa ja kaavan asiakirjoissa.

Eri teemoja on tarkoituksenmukaista käsitellä samalla tavoin eri seutujen vaihekaavoissa ja kaavan suunnitteluperiaatteet kuvaavat nämä yhteiset pelisäännöt.

Uusimaa-kaavan suunnitteluperiaatteet on jaettu seitsemän eri otsikon alle:

1. Kasvu kestäville vyöhykkeille
2. Elinvoimaisten keskuksien verkosto
3. Liikutaan kestävästi
4. Hyvin saavutettava Uusimaa
5. Erikoistuvat seudut ja elinkeinot
6. Vetovoimainen ympäristö
7. Toimiva yhdyskuntatekninen huolto ja kestävä energia

1. Kasvu kestäville vyöhykkeille

Ensimmäisen periaatteen mukaisesti kaavassa on kasvu tarkoitus pääosin ohjata kestävin kulkutavoin hyvin saavutettaville ja toiminnallisesti monipuolisille keskusta- ja taajama-alueille tukemaan kestävästä liikkumista, palveluita ja keskuksia. Kaavalla on tarkoitus tukea toimintojen monipuolistumista ja sekoittumista taajamissa. Kasvu on taloudellisista ja ekologisista syistä tarkoituksenmukaista ohjata pääosin olevaan rakenteeseen.

2. Elinvoimaisten keskuksien verkosto

Toisen periaatteen mukaisesti kunkin alueen kasvu ohjataan sen merkittävimpiin ja saavutettavimpiin keskuksiin. Keskustojen elinvoimaisuutta tuetaan tehostamalla maankäyttöä sekä keskustoissa että niiden lähialueilla. Olennaista on tukea keskustojen kehitystä monipuolisina keskittyminä (mm. keskittämällä vähittäiskauppaa keskustoihin) ja niiden omiin vahvuuksiin perustuen.

3. Liikutaan kestävästi

Kolmannen periaatteen mukaisesti kaavalla tuetaan erityisesti kestävästä liikkumisesta seudulla mm. yhdyskuntarakennetta tiivistämällä. Aluerakenteen tasolla tuetaan kaavan keinoin sekä ytimen sisäistä liikenneverkkoa että ytimen ja seutukeskusten välisiä yhteyksiä. Myös liityntäliikenne ympäröiviltä alueilta keskuksiin on tärkeää huomioida. Kaavan välineisiin kuuluvat niin maakunnan tason yhteyksien osoittaminen kuin vaihto- ja liityntäpaikkojenkin tarkastelu.

4. Hyvin saavutettava Uusimaa

Neljännän periaatteen mukaisesti Uudenmaan kansallista ja kansainvälistä saavutettavuutta tuetaan lento- ja meriliikenteen toimintaedellytyksillä sekä maayhteyksillä. Merkittävimpiä liikenteen solmuja ovat mm. Helsinki-Vantaan lentokenttä, satamat sekä logistiikka-alueet. Kansainvälisen kilpailukyvyyn kannalta tulee yhteyksien avulla luoda edellytyksiä työmarkkina-alueen laajenemiselle. Tärkeitä hankkeita tähän liittyen ovat mm. Tallinna-tunneli, Lentorata, ESA-rata ja Itärata.

5. Erikoistuvat seudut ja elinkeinot

Viidennen periaatteen mukaisesti kaavalla tuetaan elinkeinotoiminnan ja kehittämisedellytyksiä maakunnan eri osissa kunkin toimialan tarpeiden mukaan. Kaavaratkaisussa otetaan huomioon eri alueiden vahvuudet ja erityispiirteet mm. elinkeinotoiminnan kannalta. Kaavan vaikutus elinkeinotoimintaan on usein välillinen. Kaavan edistämiskeinoihin kuuluvat niin liikenneyhteyksien osoittaminen kuin maankäytön tehostaminen ja keskustojen tukeminenkin.

6. Vetovoimainen ympäristö

Kuudennen periaatteen mukaisesti ympäristön vetovoimaa tuetaan tunnistamalla ja turvaamalla luonnon monimuotoisuuden, maiseman, kulttuuriympäristön, luonnonvarojen ja virkistykseen kannalta merkittävien alueiden ja yhteyksien säilyminen ja kehittämismahdollisuudet. Laajoilla ja yhtenäisillä viherkokonaisuuksilla on merkitystä niin ilmastonmuutokseen vastaamiselle, luonnon monimuotoisuudelle kuin maaseutuelinkeinon kannattavuudellekin. Vetovoimaiset ympäristöt ovat tärkeitä sekä asukkaalle että matkailijan näkökulmasta.

7. Toimiva yhdyskuntatekninen huolto ja kestävä energia

Seitsemännen periaatteen mukaisesti kaavalla edistetään ilmaston kannalta kestävään energiarajusteluun siirtymistä. Kaavassa turvataan valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävät yhdyskuntateknisen huollon alueet ja verkostot sekä niiden kehittämistarpeet.

3. SUUNNITTELUALUE

3.1 Uudenmaan maakunta

Väestö

Uusimaa-kaava 2050 laaditaan Uudenmaan maakunnan 26 kunnan alueelle. Uusimaa on Suomen väkirikkain maakunta. Alueella asuu 1,6 miljoonaa ihmistä, joka on koko maan väestöstä kolmannes. Uusimaa kasvaa ennusteiden mukaan jopa 550 000 asukkaalla ja 290 000 työpaikalla vuoteen 2050 mennessä. Kasvun kestävä ohjaaminen ja sen mukanaan tuomat ilmiöt ovat keskiössä Uusimaa-kaavan laadinnassa. Väestönkasvua ennakoidaan suurimpaan osaan Uudenmaan kunnista, vaikkakin erot väestön kasvussa ytimen ja uloimpien kuntien välillä ovat suuria. Eniten väkiluku kasvaneen pääkaupunkiseudulla.

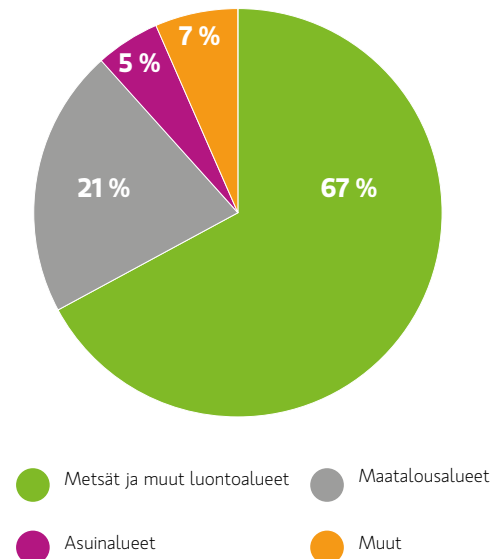
Arvio väestökehityksestä perustuu Uudellamaalle laadittuihin väestöprojektiioihin*, joissa on otettu huomioon aluetaloudessa tapahtuvia muutoksia. Näitä ovat esimerkiksi väestön ikärakenne, työvoiman kysyntä, yritysten investoinnit ja asuntotuotanto. Aluetalouden muutokset välittyvät väestökehitykseen ennen kaikkea alueiden välisen muuttoliikkeen kautta.

Uudenmaan väestön määrän ennakoidaan kasvavan keskimäärin 16 000 asukkaalla vuodessa (2,17 milj. vuoteen 2050 mennessä). Kohtalaisen talouskasvun tilanteessa väkiluku kasvaisi keskimäärin 13 000–15 000 vuodessa (2,13–2,16 milj.). Hyvin hidas talouskasvu ennakoi keskimäärin 5000 asukkaan vuotuista kasvua (1,78 milj.). Maakuntakaavoituksen näkökulmasta vahvan kasvun vaihtoehto on kiinnostavin, koska se osoittaa minkälaiseen määrälliseen kasvuun maakunnassa on perusteltua varautua.

Maankäyttö

Uudenmaan maapinta-ala on 9 097 km². Se on kolme prosenttia koko Suomen maapinta-alasta.

Kuva 5. Uudenmaan maankäyttö 2012.
Lähde: Corine Land Cover 2012 (SYKE).

Pääkaupunkiseudulla asuu yli kaksi kolmasosaa maakunnan väestöstä. Vaikka Uusimaa on Suomen tiheimmin asuttu maakunta, sen maapinta-alasta 85% on rakentamatonta. Taajamien kattama alue on kuitenkin laajentunut nopeasti viime vuosikymmeninä. Tässäkin Uudenmaan kuntien erot ovat suuria.

Uudellamaalla on paljon monille lajeille ainutlaatuisia elinympäristöjä johtuen eteläisestä sijainnista, vaihtelevasta maaperästä ja pinnanmuodoista sekä laajasta, pienipiirteisestä saaristosta. Metsät, pellot ja vesistöt sekä muut luonnonalueet muodostavat laajaston säilymisen ja leviämisen kannalta tärkeän ekologisen verkoston. Kasvava väestö tarvitsee monipuolisia virkistysmahdollisuuksia ja paikoin paine rakentamattomien alueiden käyttöön ottoon on uhka virkistysalueiden säilymiselle.

* Laakso, S. (2017). Uudenmaan aluetalouden skenaariot sekä väestö- ja työpaikkaprojektiot.

Uudenmaan maantieteellinen sijainti sekä suotuisat luonnonolosuhteet ovat luoneet pohjan maakunnan rikkaaseen kulttuurihistoriaan. Maakunnan omaleimaisempiin kulttuuriympäristöihin kuuluvat mm. Suomenlinna, ruukkimiljöö, rannikon ja saariston huvilat sekä viljavien jokilaaksojen kulttuurimaisemat

Maankäyttö on selvästi jakautunut kaupunkimaiseen pääkaupunkiseutuun sekä suuriin rakentamattomiin alueisiin idässä ja lännessä. Etenkin pääkaupunkiseudulla lähes kaikki asuvat asemakaavoitettulla alueella. Joissain Uudenmaan läntisimmissä tai itäisimmissä kunnissa asemakaava-alueilla asuvien osuus on alle puolet väestöstä.

Asuminen

Eri puolilla maakuntaa on hyvin erilaisia asuinalueita. Uusmaalaisista asuu kerrostalossa 63 %, mutta

kerrostalo on yleisin asumismuoto vain pääkaupunkiseudulla. Myös asumiseen liittyvät ongelmat ovat erilaisia. Ahdas ja kallis asuminen on ongelma erityisesti pääkaupunkiseudulla ja tilanne vaikuttaa koko maakunnan kilpailukykyyn.

Työssäkäynti

Pääkaupunkiseudun työssäkäyntialue on laaja ja työmatkat Uudellamaalla muuta Suomea pidempiä. Joukkoliikenteen kulkumuoto-osuus on pääkaupunkiseudulla lähes puolet kaikista matkoista, mutta muualla maakunnassa henkilöauto on selvästi yleisin kulkumuoto.

Uudenmaan osuus koko maan tuotannosta ja työpanoksesta on selvästi suurempi kuin osuus väestöstä. Alueen osuus koko Suomen bruttokansantuotteesta on lähes 40 prosenttia. Koko maan investoinneista 36 prosenttia tehdään Uudellamaalla.

Taulukko 1. Työpaikat toimialoittain 2014. Lähde: Tilastokeskus.

	Informaatio ja liikelämän palvelut	Teollisuus, varastointi ja logistiikka	Kauppa, majoitus- ja ravitsemistoiminta	Julkinen hallinto ja hyvinvointipalvelut	Alkutuotanto	Muut
Helsingin seutu	27,6 %	21,5 %	17,8 %	25,7 %	0,3 %	7,2 %
Länsi-Uusimaa	12,0 %	31,6 %	15,9 %	30,9 %	3,2 %	6,5 %
Itä-Uusimaa	13,8 %	37,1 %	14,3 %	25,0 %	4,0 %	5,7 %
Uusimaa	26,3 %	22,5 %	17,5 %	25,9 %	0,6 %	7,1 %

Taulukko 2. Uudenmaan väkiluku 2015 ja työpaikat 2014. Lähde: Tilastokeskus.

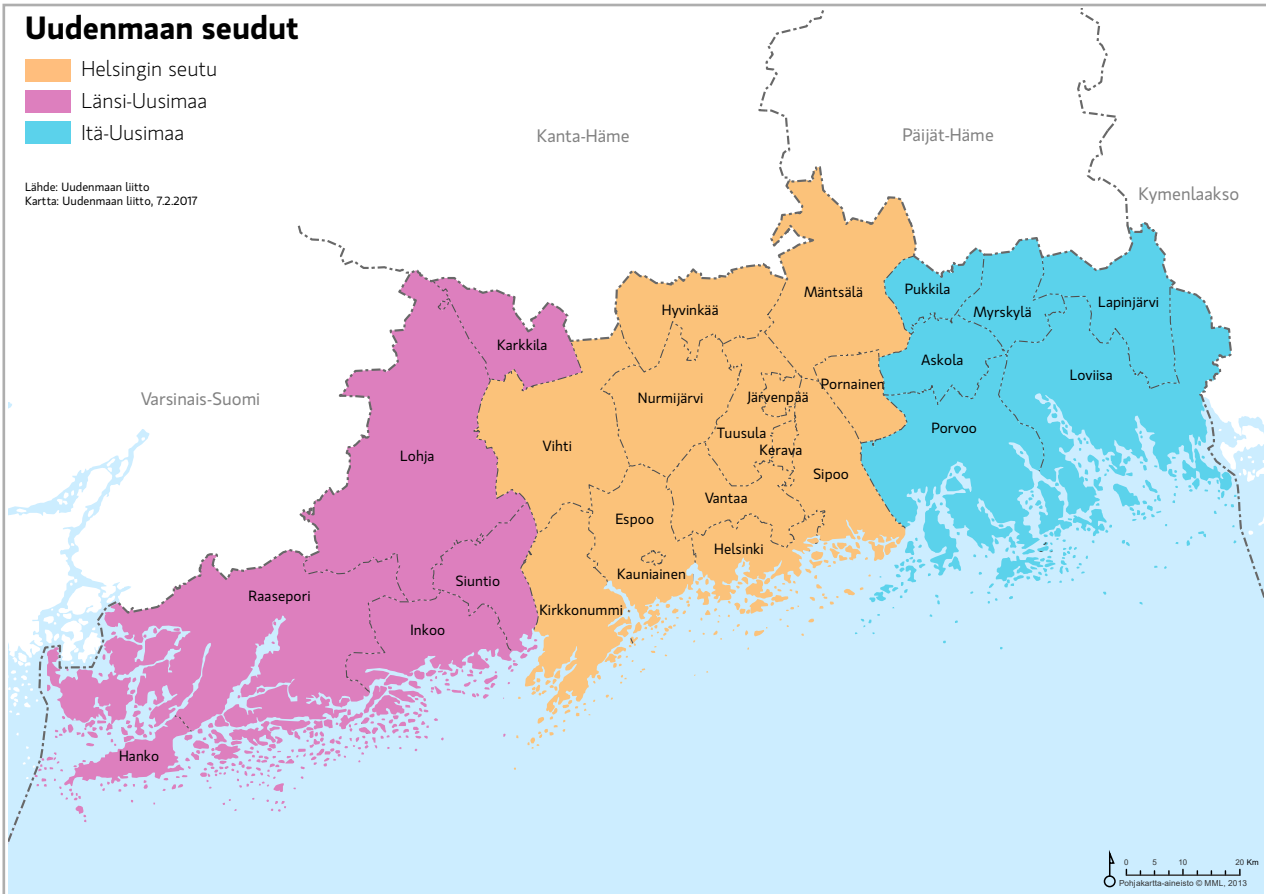
	Väestö (31.12.2015)	Työpaikat (31.12.2014)
Espoo	269 802	118 065
Helsinki	628 208	379 250
Kauniainen	9 486	2 402
Vantaa	214 605	107 332
Hyvinkää	46 463	18 906
Järvenpää	40 900	11 912
Kerava	35 293	12 076
Kirkkonummi	38 649	10 624
Mäntsälä	20 685	5 956
Nurmijärvi	41 897	11 756
Pornainen	5 125	1 039
Sipoo	19 399	5 625
Tuusula	38 459	13 898
Vihti	28 919	8 030
Helsingin seutu	1 437 890	706 871
Hanko	8 864	3 633
Inkoo	5 541	1 320
Karkkila	8 969	2 851
Lohja	47 353	15 974
Raasepori	28 405	10 389
Siuntio	6 182	1 478
Länsi-Uusimaa	105 314	35 645
Askola	5 104	1 359
Lapinjärvi	2 774	861
Loviisa	15 311	5 157
Myrskylä	1 969	465
Porvoo	49 928	20 452
Pukkila	1 971	483
Itä-Uusimaa	77 057	28 777
Uusimaa	1 620 261	771 293

Kaupunkimaisilla alueilla korostuvat palvelualojen työpaikat, teollisuuden ja logistiikkaan liittyvien toimintojen keskittymä on suhteessa eniten pääkaupunkiseudun ulkopuolella. Maaseudun elinkeinot ovat muutoksessa muun muassa biotalouden ja hyvinvointipalvelujen aloilla. Uudellamaalla työttömien määrä on kasvanut suhteellisesti enemmän kuin koko maassa, mutta työttömyysaste on edelleen pienempi kuin Suomessa keskimäärin.

Ilmasto

Uudellamaalla syntyi kasvihuonekaasupäästöjä vuonna 2015 yhteensä 12,1 miljoonaa

hiilidioksidiekvivalenttitonnia. Vuoteen 2012 verrattuna päästöt ovat 15 prosenttia pienemmät. Uudenmaan kasvihuonekaasupäästöt muodostuvat rakennusten lämmityksestä (36 %), teollisuuden polttoaineiden käytöstä ja teollisuusprosesseista (29 %), liikenteestä (21 %), kulutussähköstä (10 %), jätehuollosta (2 %) ja maataloudesta (1 %). Tarkastelussa ei ole mukana lentoliikennettä, laivaliikennettä satamien ja lähialueiden ulkopuolella eikä ruoantuotannon ja kulutushyödykkeiden valmistamisen aiheuttamia välillisiä päästöjä.

Kuva 6. Uusimaa-kaavan 2050 suunnittelualue.

3.2 Uudenmaan seudut ja kunnat

Seudut ovat keskenään hyvin erilaisia. Suuria eroja on muun muassa väestömäärässä ja -tiheydessä, taajama-asteessa, liikkumisessa ja asumismuodoissa. Uudellamaalla on useita hyvin kaupunkimaisia kuntia, mutta paljon myös harvaan asuttua maaseutua. Myös kuntien omat tavoitteet ja tarpeet alueidensa kehittämiseksi vaihtelevat.

Seutujen vaihemaakuntakaavat laaditaan seuraaville alueille:

Helsingin seudun vaihemaakuntakaava

Helsinki, Espoo, Vantaa, Sipoo, Kirkkonummi, Kauniainen, Vihti, Nurmijärvi, Hyvinkää, Tuusula, Kerava, Järvenpää, Pornainen ja Mäntsälä

Länsi-Uudenmaan vaihemaakuntakaava

Hanko, Karkkila, Lohja, Raasepori, Inko ja Siuntio

Itä-Uudenmaan vaihemaakuntakaava

Porvoo, Loviisa, Askola, Lapinjärvi, Myrskylä ja Pukkila

4. UUSIMAA-KAAVAN 2050 SISÄLTÖ JA LÄHTÖTIEDOT

4.1 Uudenmaan rakennesuunnitelman sisältö

Uudenmaan rakennesuunnitelmalla kuvataan Uudenmaan aluerakenteen tavoitetilannetta noin vuonna 2050. Koko maakuntaa koskevassa rakennesuunnitelmassa käsitellään maakunnan aluerakenteen isot linjat eli valtakunnallinen ja maakunnallinen keskusverkko ja aluerakenne liikenneyhteyksiin sekä merkittävimmät viherkokonaisuudet.

Rakennesuunnitelman lopullista sisältöä ja siinä tehtäviä valintoja maakunnan aluerakenteen tavoitetilasta testataan laatimalla vaihtoehtoisia rakennemalleja Uudenmaan aluerakenteen mahdollisista kehityssuunnista. Rakennemallien vertailu luo pohjan rakennesuunnitelman tavoiteltavasta aluerakenteesta vuonna 2050. Tähän tavoitetilaan pyrkivää

UUSIMAA-KAAVA 2050

Uudenmaan rakennesuunnitelma

(oikeusvaikutukseton)

**Länsi-
Uudenmaan
vaihemaakuntakaava**
(oikeusvaikutus)

**Helsingin
seudun
vaihemaakuntakaava**
(oikeusvaikutus)

**Itä-
Uudenmaan
vaihemaakuntakaava**
(oikeusvaikutus)

Kuva 7. Uusimaa-kaava 2050.

kehityspolkua ryhdytään edelleen määrittelemään ja tarkentamaan seutujen vaihekaavoissa.

Rakennesuunnitelma ohjaa seutujen vaihemaakuntakaavojen laadintaa. Seutujen vaihemaakuntakaavoissa rakennesuunnitelman aluerakenteen kehittämisen periaatteet konkretisoituvat mm. aluevarauksiksi, viiva- ja kohdemerkinnöiksi.

Uudenmaan rakennesuunnitelmassa käsitellään seuraavia koko suunnittelualueetta koskevia aiheita niitä yhteensovittaen:

- maakunnan aluerakenne* ja sen keskusverkko ml. vähittäiskauppa
- kansainväliset, valtakunnalliset ja maakunnalliset liikenneyhteydet
- maakunnan viherrakenne**
- luonnonvarojen kestävä käyttö

* **Yhdyskuntarakenteella** tarkoitetaan työssäkäyntialueen, kaupunkiseudun, kaupungin, kaupunginosan tai muun taajaman sisäistä rakennetta. Se sisältää väestön ja asumisen, työpaikkojen ja tuotantotoiminnan, palvelujen ja vapaa-ajan alueiden sekä näitä yhdistävien liikenneväylien ja teknisen huollon verkostojen sijoittumisen ja niiden keskinäisen suhteen. Yhdyskuntarakenteen käsitteestä poiketen **aluerakenne-käsitteellä** tarkoitetaan laajempien alueiden, koko maan, maakuntien ja maakuntien osien rakennetta. (Lähde: Kaavan vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen, YM 2013)

** **Viherrakenneella** tarkoitetaan viheralueiden ja niiden välisten viheryhteyksien muodostamaa verkostoa. Viherrakenne on osa yhdyskuntarakennetta ja siihen sisältyvät myös vesialueet eli sinirakenne. (Lähde: Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaava, UML 2016).

4.2 Seutujen vaihemaakuntakaavojen sisältö

Seutujen vaihemaakuntakaavojen laadinta käynnistetään vuoden 2017 aikana. Ne tulevat muistutamaan muodoltaan enemmän perinteisiä aluevaarakaavoja. Seutujen vaihekaavat laaditaan rakennesuunnitelman periaatteiden mukaisina. Seutujen vaihekaavojen sisältö täsmentyy kaavaprosessin edetessä vuorovaikutuksessa seutujen sidosryhmien kanssa.

Seutujen vaihekaavoissa käsitellään tarkemmin rakennesuunnitelmassa esitettyjä teemoja. Lisäksi mukana voi olla muita teemoja, jotka ovat kyseisen seudun kannalta merkittäviä ja joiden ohjaus maakuntakaavalla nähdään tarpeelliseksi. Näiden teemojen valinta tehdään yhteistyössä alueen kuntien ja muiden viranomaisten kanssa kaavatyön edetessä.

Seutujen vaihekaavoissa esitetään kehittämistä edellyttävät kohteet, yhteydet ja alueet, määritellään niiden kehittämisen periaatteet sekä osoitetaan alustava toteutusjärjestys.

Länsi- ja Itä-Uudenmaan seutujen kaavojen liikenneratkaisujen pohjalta laaditaan myös liikennejärjestelmäsuunnitelmat näille alueille. Helsingin seudun vaihekaavan liikenneratkaisujen perustana toimii MAL2019 -työn liikennejärjestelmäosuus.

Seutujen vaihekaavoissa käsitellään alla olevia teemoja. Teemuettelo on alustava:

- keskusverkko ja vähittäiskauppa
- henkilö- ja tavaraliikenteen verkostot ja alueet
- taajamatoimintojen alueet ml. asuminen ja elinkeinot
- virkistys- ja luonnonsuojelualueet sekä luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat alueet ja ekologiset yhteydet
- arvokkaat kulttuuriympäristöt (käsittäen maisema-alueet ja rakennusperinnön)
- luonnonvarat (metsät, pellot, vesi- ja maa-ainesarat, energiavarat)
- yhdyskuntatekninen huolto, alueet ja verkostot (ml. energiahuolto, jätehuolto ja vesihuolto)
- teollisuuden ja tuotannon alueet
- ympäristöhäiriöt (ml. lentomelu ja ampumaradat) ja suojavyöhykkeet

Aiheen käsittely kaavatyön yhteydessä ei välttämättä tarkoita kyseisen teeman kaavamerkintöjen sisällyttämistä maakuntakaavaan. Kaavatyön aikana

selvitetään miten ja millaisten tavoitteiden mukaisesti kutakin aihetta on syytä käsitellä ja onko maakuntakaava kyseisten tavoitteiden toteuttamiseen soveltuva ohjausväline. Maakuntakaavoituksen ohella maakunnan suunnittelussa on käytettävissä muitakin työkaluja kuten kaavan toteuttamisen edistäminen kuntakaavoituksen kautta ja erilaisin hankkein, viestintä ja vuorovaikutus, edunvalvonta sekä muu vaikuttaminen.

4.3. Seutujen kaavojen erityiskysymykset

Seutujen kaavojen erityiskysymykset tarkentavat kaavan suunnitteluperiaatteita kunkin seudun näkökulmasta. Erityiskysymykset on laadittu erikseen jokaiselle seudulle poliittisten ohjaustoimikuntien, kuntien virkamiesten ja muiden sidosryhmien kanssa käydyn laajan vuorovaikutuksen sekä kaavan taustaselvitysten pohjalta.

Erityiskysymykset keskittyvät seutujen erityispiirteisiin ja esittelevät mihin kullakin seudulla erityisesti halutaan syventyä seudun vaihemaakuntakaavan prosessissa. Kaikki esiin nostetut aiheet eivät välttämättä tule näkymään itse kaavassa, mutta niitä käsitellään kaavatyössä esim. selvitysten tai kaavan tavoitteiden toteutumisen edistämisen kautta.

Helsingin seudun vaihemaakuntakaavan erityiskysymykset

- Helsingin seudun vaihemaakuntakaavan ja MAL 2019 -suunnitelman yhteensovittaminen
- Edellytysten luominen asuntotuotannon sekä palvelu- ja elinkeinotoiminnan merkittävälle kasvulle olemassa olevaan rakenteeseen tukeutuen
- Kasvun hallittu ohjaaminen keskuksiin, raideliikenteen vyöhykkeille ja muille kestävän liikkumisen alueille ympäristön arvot huomioiden
- Verkostomaisen joukkoliikenteen kehittämisestä parantaminen. Samalla edistäen liikkumisen sujuvuutta, turvallisuutta ja vähäpäästöisyyttä
- Kansainvälisen kilpailukykyyn kannalta tärkeiden keskittymien ja liikenneyhteyksien toiminta- ja kehittämisestä turvaaminen
- Helsinki-Vantaan lentoaseman merkityksen ja vaikutusten huomioon ottaminen
- Elinkeino- ja yritystoiminnan edistäminen seudun erilaiset tarpeet ja vahvuudet huomioiden
- Viherkehän vetovoiman vahvistaminen vastaamaan kasvavaan virkistys- ja matkailukysyntään

Länsi-Uudenmaan vaihemaakuntakaavan erityiskysymykset

- Henkilö- ja tavaraliikenteen sujuvuus
- Elinkeinoelämän edistäminen seudun erilaiset tarpeet ja vahvuudet huomioiden
- Ekologisen verkoston toimivuudesta ja luonto-arvoista huolehtiminen
- Uusiutuvien energiamuotojen ja yhdyskuntateknisen huollon tarpeiden huomioon ottaminen

- Uuden rakentamisen ohjaaminen kestäväällä tavalla parhaiten saavutettaviin taajamiin
- Monipuolisimpien keskusten yhdyskuntarakenteen tiivistäminen
- Arvokkaita kulttuuriympäristöjä sekä alueen vesistöjä ja merellisyyttä hyödyntävien matkailu- ja vapaa-ajan toimintojen kehittäminen kestäväällä tavalla

Itä-Uudenmaan vaihemaakuntakaavan erityiskysymykset

- Taajamarakenteen saavutettavuuden ja liikenneverkon parantaminen
- Monipuolisen elinkeinorakenteen huomioon ottaminen
- Energia- ja kemianteollisuuden toimintaedellytysten ja kehittämismahdollisuuksien turvaaminen
- Keskusten tukeminen sekä vetovoimaisen asuin ympäristön, sujuvan arjen ja erilaisten asumismuotojen mahdollistaminen
- Ympäristön arvojen ja potentiaalien esiintuonti ja hyödyntäminen esim. matkailussa
- Porvoon aseman vahvistaminen seudun "moottorina"

4.4 Uusimaa-kaavan 2050 lähtötiedot

Käynnistyvän kaavatyön keskeisenä lähtökohtana ovat Uudellamaalla voimassa olevat ja vahvistetut maakuntakaavat selvityksineen. Myös vahvistunut yhteistyö mm. naapurimaakuntien ja oman maakunnan toimijoiden kanssa tuo uusia lähtökohtia tähän maakuntakaavaan. Viiden Etelä-Suomen maakunnan (Uusimaa, Häme, Päijät-Häme, Varsinais-Suomi ja Kymenlaakso) yhteisen kehityskäytävyyden sekä Uudenmaan liiton yhdessä Uudenmaan ELY-keskuksen kanssa laatiman tulevaisuustarkastelun tulokset vaikuttavat kaavatyön taustalla. Myös kuntien, ministeriöiden ja muiden tärkeiden sidosryhmien strategiat vaikuttavat kaavan valmisteluun. Uusimaa-kaavan taustalla vaikuttavat myös aiempien maakuntakaavakerrosten vahvistamisen yhteydessä ympäristöministeriöltä saadut jatkosuunnitteluohjeet, kaavoista saadut palautteet, Uudenmaan kuntien ja muiden sidosryhmien kanssa käyty vuorovaikutus sekä maakuntakaavojen toteutumisen seuranta.

Maakuntakaavatyön rinnalla on käynnissä myös muita seudullisia suunnittelutöitä, joita voidaan hyödyntää kaavatyössä. Myös Uusimaa-kaavan aineistoja voidaan hyödyntää muissa seudullisissa prosesseissa ja uusissa hallinnon rakenteissa. Rinnakkaisia prosesseja viedään eteenpäin tiiviissä vuorovaikutuksessa mm. selvityksiä hyödyntäen (esim. Helsingin seudun MAL 2019-suunnitelma). Maakuntakaavatyössä sovitetaan näin ollen yhteen monien tahojen lähtökohtia ja tarpeita.

Maakuntakaavan valmistelu pohjautuu runsaaseen ja monipuoliseen tietopohjaan. Olemassa olevaa tietoa hyödynnetään sekä omien aiempien kaavojen yhteydessä tehtyjen selvitysten muodossa että niitä tarpeen mukaan täydentäen muiden tahojen laatimilla selvityksillä. Täydentäviä selvityksiä tehdään sillä tasolla kun maakuntakaavan tarkkuustaso vaatii.

Aiempia maakuntakaavoja varten on kerätty runsaasti perustietoa muun muassa kuntien kaavoituksesta, väestöstä, työpaikoista, luonnon oloista ja ympäristön tilasta. Tätä tietopohjaa voidaan hyödyntää myös tässä maakuntakaavassa. Tietojen ajantasaisuus tarkistetaan ja tietopohjaa täydennetään tarvittavien teemojen osalta. Maakuntakaavassa voidaan hyödyntää myös huomattavaa määrää muuta maakunnan liiton, kuntien, valtionhallinnon ja tutkimuslaitosten ym. tuottamaa tietoa.

Seuraavia teemoja on käsitelty hyväksytyssä 4. vaihemaakuntakaavassa ja niistä on siten käytettävissä ajankohtaiset selvitykset. Teemat tullaan käsittelemään Uusimaa-kaavassa hyödyntäen ja tarvittaessa päivittäen olemassa olevaa selvitysaineistoa.

- elinkeinot ja innovaatiotoiminta
- logistiikka
- viherrakenne
- arvokkaat kulttuuriympäristöt (käsittäen maisema-alueet ja rakennusperinnön)

Liitossa valmistellaan kaavojen pohjaksi myös nk. kehityskuvatarkasteluja keskeisistä kaavan aihepiireistä. Kehityskuvissa käydään läpi nykytilannetta ja tapahtunutta kehitystä sekä muodostetaan näkemys tulevaisuuden muutosilmioistä kuhunkin teemaan liittyen. Johtopäätöksinä tarkennetaan kaavan tavoitteita kuhunkin teemaan liittyen, ideoidaan kyseisen teeman esitystapaa kaavassa sekä muodostetaan kaavoja varten suunnitteluperiaatteet.

Kehityskuvat valmistellaan seuraavista aiheista:

- Keskus- ja palveluverkko sekä elinkeinot
- Taajamarakenne ja asuminen
- Energia ja ilmasto
- Ympäristön vetovoimatekijät
- Liikkuminen ja logistiikka

Näiden lisäksi liitossa on laadittu ja käynnistetty useita taustaselvityksiä eri maankäytön teemoista ja toimintaympäristön nykytilasta ja muutoksista. Uusimaa-kaavan laadintaan liittyviä keskeisiä jo valmistuneita ja käynnistettyjä selvityksiä aihepiiriin mukaan järjestettynä ovat mm. seuraavat:

Alue- ja yhdyskuntarakenne

- Uudenmaan aluetalouden skenaariot sekä väestö- ja työpaikkaprojektiot
- Uudenmaan alue- ja yhdyskuntarakennekartasto
- Etelä-Suomen kehityskäytävien profilointi

Elinkeinot ja työpaikat

- Uudenmaan kaupan palveluverkon kehitys ja vertailu
- Matkailun aluerakenne Uudellamaalla 2050
- Matkailun edistäminen maakuntakaavoituksessa

Energia ja ilmasto

- Hiilineutraali Uusimaa 2050 -tiekartta
- Uudenmaan bioenergiaselvitys

Liikkuminen ja logistiikka

- Etelä-Suomen liikennekäytävien vertailu aluetalouden näkökulmasta
- Helsinki-Vantaan lentoaseman merkitys ja vaikutukset Uudellamaalla
- Etelä-Suomen liikennekäytävien logistiikkaselvitys

Tulevaisuustarkastelu

- Asiantuntija-artikkelit tulevaisuuden haasteista ja kehityssuunnista Uusimaa-kaavan 2050 taustaksi
- Uudenmaan tulevaisuuskuva

Selvitysten aiheet ja tarkempi sisältö täsmentyvät kaavatyön aikana. Valmiit selvitykset päivitetään kaavan nettisivuille: www.uudenmaanliitto.fi/uusimaa-kaava/selvitykset

5. VAIKUTUSTEN ARVIOINTI

5.1 Keskeiset arvioitavat vaikutukset

Siitä, miten ja mitä vaikutuksia maakuntakaavaa laadittaessa arvioidaan, on säädetty maankäyttö- ja rakennuslaissa (MRL) ja -asetuksessa (MRA).

Vaikutusten arvioinnin kautta kaavan laatijat, osalliset sekä päättäjät saavat tietoa kaavan toteuttamisen vaikutuksista, niiden merkittävyydestä ja kohdentumisesta sekä haitallisten vaikutusten lieventämisen mahdollisuuksista. Vaikutuksia selvitetään jo kaavan laadintavaiheessa, jotta kaavaratkaisuja osataan kehittää niin, että se täyttää mahdollisimman hyvin kaavalle asetetut tavoitteet.

Koska maakuntakaavalla on oikeudellisia vaikutuksia kuntien kaavoitukseen, viranomaisten toimintaan ja eräissä tapauksissa myös yksittäisiin maanomistajiin, kiinnitetään kaavan oikeusvaikutusten riittävään ja selkeään esittämiseen erityistä huomiota.

Uusimaa-kaavan vaikutusalueeseen kuuluvat varsinaisen kaava-alueen 26 kunnan lisäksi ne ulkopuoliset alueet, joille kaavassa suunniteltava alueiden käyttö voi aiheuttaa olennaisia vaikutuksia. Vaikutusalueet ovat hallinnollisia, toiminnallisia tai luonnonmaantieteellisiä. Vaikutusten merkittävyys ja vaikutusalueen raja vaihtelevat kaavassa käsiteltävien toimintojen ja maankäyttömuotojen mukaan. Kaavassa käsiteltävien teemojen laajuudesta ja luonteesta riippuen vaikutukset voivat vaihdella ylikunnallisista yli maakuntarajojen ulottuviin ja jopa koko valtakuntaa koskeviin vaikutuksiin.

Kaavaratkaisun kokonaisvaikutuksia arvioidaan suhteessa MRL:n mukaisiin maakuntakaavan sisältövaatimuksiin ja valtakunnallisiin alueidenkäyttövoitteisiin. Lisäksi vaikutuksia arvioidaan suhteessa voimassa oleviin maakuntakaavoihin sekä muihin maakunnallisiin tavoitteisiin ja ohjelmiin.

Vaikutuksia arvioitaessa on olennaista kiinnittää huomiota vaikutusten suuruuteen, laajuuteen ja kohdentumiseen, ajalliseen keston sekä vaikutusten toteutumisen varmuuteen/epävarmuuteen.

MRL 9 §:

Kaavaa laadittaessa on tarpeellisissa määrin selvitettävä suunnitelman toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia.

MRA 1 §:

Kaavan vaikutuksia selvitetessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus, aikaisemmin tehdyt selvitykset sekä muut selvitysten tarpeellisuuteen vaikuttavat seikat. Selvitysten on annettava riittävät tiedot, jotta voidaan arvioida suunnitelman toteuttamisen merkittävät välittömät ja välilliset vaikutukset:

- ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön;
- maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon;
- kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin;
- alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen;
- kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön.

Alueet, joille olennaisia vaikutuksia arvioidaan syntyvän, tarkentuvat kaavatyon aikana kaavan sisältöratkaisujen ja arviointityön edetessä ja mm. osallisten kuulemisen ja tehtävien selvitysten seurauksena.

Vaikutusten arvioinnin tuloksiin voi tutustua osana kaavamateriaalia, jota tuotetaan kaavan laadinnan eri vaiheissa.

Uusimaa-kaavan arvioinnissa kiinnitetään erityistä huomiota kaavan taloudellisten ja sosiaalisten vaikutusten sekä ilmastovaikutusten arviointiin. Näiden arvioinnin painopisteiden tarkempaa käsittelyyn kaavatyössä on esitetty toiveita mm. aikaisemmista kaavoista saaduissa palautteissa. Myös kaavoissa käsiteltävät teemat puoltavat panostamista näiden painopisteiden arviointiin.

5.2 Menetelmät

Vaikutuksia arvioidaan sekä sanallisesti että erilaisilla numeerisiin tietoihin ja paikkatietoihin perustuvilla, osin automatisoiduilla menetelmillä. Vaikutuksia arvioidaan kaavan kaikissa laadintavaiheissa ja arviointi tehdään kussakin työvaiheessa tarkoituksenmukaisin menetelmin. Olennaista on, että vaikutuksia arvioidaan sillä tasolla ja tarkkuudella kuin maakuntakaava yleispiirteisenä kaavana edellyttää. Tärkeää on myös kaavamerkintäkohtainen vaikutustarkastelu.

Vaikutusten arviointia tehdään sekä liiton omana asiantuntijatyönä että ulkopuolisina toimeksiantoina, joista osan muodostavat asiantuntijalausunnot. Arvioinnissa hyödynnetään aikaisempaa enemmän paikkatietoaineistoa ja sen käsittelyyn kehitettyjä uusimpia menetelmiä. Työt toteutetaan sekä erillisinä arviointikokonaisuuksina että osioina aihe- tai aluekohtaisten selvitysten, kehityskuvien ja niiden sisältämien mahdollisten vaihtoehtotarkasteluiden yhteydessä. Arvioinnissa käytetään soveltuvin osin hyväksi liiton aikaisempia kaava-arvioiteja ja muiden tahojen laatimia arviointiselvityksiä, joita on tehty mm. kuntakaavoitukseen ja YVA-lain mukaisiin hankkeisiin liittyen.

Vaikutukset Natura 2000-verkostoon arvioidaan aluekohtaisesti ja varaudutaan tarvittaessa vaikutusten selvittämiseen luonnonsuojelulain edellyttämällä tarkkuudella.

6. VUOROVAIKUTUS

Kaavan sisällöstä, vaikutuksista ja muista keskeisistä kysymyksistä on tärkeää saada näkemyksiä kaikilta, joiden elämään tai toimintaan maakuntakaavoitus vaikuttaa. Eri vaiheissa saatua palautetta ja ulkopuolisia arvioita hyödynnetään valmistelussa ja kaavaprosessissa. Osallistuminen tuo tärkeää sisältöä kaavaprosessiin poliittisten päätösten pohjaksi. Yhteistyötä tekemällä sitoudutaan yhteisten tavoitteiden toteuttamiseen.

6.1 Viranomais- ja sidosryhmäyhteistyö

Yhteistyö jäsenkuntien, keskeisten viranomaistahojen ja sidosryhmien kanssa on tärkeä osa kaavaprosessia. Neuvotteluja maakuntakaavan lähtökohdista, tavoitteista, sisällöstä ja ratkaisuvaihtoehdoista käydään koko kaavaprosessin ajan sekä pysyvissä työryhmissä että tarpeen mukaan

erikseen järjestettävissä työpajoissa, seminaareissa ja tapaamisissa.

Uusimaa-kaavan valmistelun tueksi on perustettu eri teemojen asiantuntijaryhmiä täydentämään liiton omaa asiantuntemusta. Koko kaavatyötä ideoimaan on perustettu kuntien kaavoituksen ja liikenteen viranhaltijoista koottu nk. sparrausryhmä. Vastaavia asiantuntijaryhmiä on perustettu myös asumisen ja liikenteen teemoista. Kuntien lisäksi ryhmissä on edustettuina mm. valtion liikenneviranomaisia ja Helsingin seudun muita kuntayhtymiä. Uudenmaan kuntien viranhaltijat ja päättäjät pääsevät osallistumaan kaavan laadintaan myös erilaisissa työpajoissa ja seminaareissa.

Helsingin seudun vaihemaakuntakaavan erityiskysymyksenä on sen yhteensovittaminen samanaikaisesti laadittavan MAL 2019 -suunnitelman kanssa. Suunnitelmien yhteensovittaminen varmistetaan jatkuvalla yhteistyöllä asiantuntijatapaamisin ja luottamushenkilöseminaarein suunnitelmien laatimisen kaikissa vaiheissa. MAL 2019 -suunnitelma on tarkoitus hyväksyä keväällä 2019 ja Uusimaa-kaava kesällä 2019, joten prosessien yhteensovittamiselle on hyvät edellytykset.

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaiset viranomaisneuvottelut järjestetään Uusimaa-kaavan 2050 aloitusvaiheessa ja kaavaehdotusvaiheessa. Eri aihepiireihin liittyviä työneuvotteluja käydään koko kaavaprosessin ajan.

Seutujen vaihemaakuntakaavojen valmistelua varten tullaan nimeämään kunkin seudun kuntia edustavat poliittiset ohjaustoimikunnat vuoden 2017 aikana. Maakuntahallitus nimeää ohjaustoimikunnat jäsenkuntien ehdotusten perusteella. Toimikuntien tehtävä on keskustella kaavan sisällöstä ja ratkaisuihin, mutta varsinaiset päätökset tehdään maakuntahallituksessa ja -valtuustossa. Lausunnonantajille pyritään järjestämään työpajatilaisuuksia sekä valmistelu- että ehdotusvaiheissa.

Lisäksi seutujen kaavojen valmistelua tukemaan on perustettu kullekin kaavalle oma asiantuntijaryhmänsä, joka koostuu kunkin seudun kuntien virkamiehistä sekä muista seudun asiantuntemuksesta.

Kaavaehdotuksesta pyydetään kunnilta sekä muilta asiaan kuuluville viranomaisilta ja organisaatioilta myös lausunnot, joihin liitto laatii vastineet. Valmisteluvaiheessa lausunnot pyydetään myös kunnilta ja muilta keskeisiltä viranomaisilta.

Maankäyttö- ja rakennuslaki 62 §

Vuorovaikutus kaavaa valmisteltaessa
Kaavoitusmenettely tulee järjestää ja suunnittelun lähtökohdista, tavoitteista ja mahdollisista vaihtoehtoisista kaavaa valmisteltaessa tiedottaa niin, että alueen maanomistajilla ja niillä, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa, sekä viranomaisilla ja yhteisöillä, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään (osallinen), on mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun, arvioida kaavoituksen vaikutuksia ja lausua kirjallisesti tai suullisesti mielipiteensä asiasta.

Maankäyttö- ja rakennuslaki 63 §

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma
Kaavaa laadittaessa tulee riittävän aikaisessa vaiheessa laatia kaavan tarkoitukseen ja merkitykseen nähden tarpeellinen suunnitelma osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyistä sekä kaavan vaikutusten arvioinnista.

Kaavoituksen vireilletulosta tulee ilmoittaa sillä tavoin, että osallisilla on mahdollisuus saada tietoja kaavoituksen lähtökohdista, suunnittelusta aikataulusta sekä osallistumis- ja arviointimenettelystä. Ilmoittaminen on järjestettävä kaavan tarkoituksen ja merkityksen kannalta sopivalla tavalla. Ilmoittaminen voi tapahtua myös kaavoituskatsauksesta tiedottamisen yhteydessä. Vireilletulosta tiedottamisesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. (30.12.2008/1129)

Maankäyttö- ja rakennusasetus 30 §

Mielipiteen esittäminen kaavaa valmisteltaessa
Maankäyttö- ja rakennuslain 62 §:ssä tarkoitettu tilaisuuden varaaminen osallisille mielipiteensä esittämiseen kaavaa valmisteltaessa voidaan tehdä asettamalla valmisteluaineisto nähtäville ja varaamalla tilaisuus esittää mielipite määräajassa kirjallisesti tai suullisesti taikka erityisessä kaavaa koskevassa tilaisuudessa taikka muulla sopivaksi katsottavalla tavalla. Tässä yhteydessä voivat mielipiteensä esittää myös muut kunnan jäsenet.

6.2 Viestintä ja vuorovaikutus

Kaavan valmistelu

Maakuntakaavaa valmisteltaessa on oltava vuorovaikutuksessa niiden henkilöiden ja yhteisöjen kanssa, joiden oloihin tai etuihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa.

Maakuntakaavasta kerätään palautetta monissa eri vaiheissa ja monin eri tavoin. Saatua palautetta hyödynnetään kaavan laadinnassa. Kaavan valmisteluvaiheen aikana vapaamuotoista palautetta on mahdollista antaa koko ajan, mutta palautteen toivotaan keskittyvän valmisteluaineiston nähtävillä olon ajalle. Valmisteluaineisto asetetaan nähtävillä Uudenmaan liiton verkkosivuille ja siitä otetaan vastaan mielipiteitä.

Palautetta kerätään erilaisilla menetelmillä, kuten seminaareissa, työpajoissa ja internet-pohjaisilla kysely- ja kommentointityökaluilla. Paras tapa antaa palautetta on kirjallisesti, jotta näkemykset voidaan dokumentoida tarkasti. Palautetta voi kaavan nähtävilläolon aikana antaa myös karttapalvelussa, jolloin palaute voidaan kohdentaa haluttuun paikkaan. Maakuntakaavojen karttapalvelu on osoitteessa: kartta.uudenmaanliitto.fi/maakuntakaavat.

Kaavaehdotus

Kaavaehdotuksen nähtävilläolon aikana kaikki osalliset voivat antaa maakuntakaavasta palautetta

eli niin kutsuttuja muistutuksia, joihin maakunnan liitto antaa kirjallisen vastauksen eli vastineen. Maakuntakaavaehdotus pidetään kaava-alueen kunnissa julkisesti nähtävänä vähintään 30 päivän ajan. Muistutus on toimitettava maakunnan liitolle ennen nähtävilläoloajan päättymistä.

Uusimaa-kaavan 2050 nähtävilläolon ajat sekä aineistot täsmentyvät kaavan valmistelun aikana. Ajankohtainen tilanne löytyy Uusimaa-kaavan nettisivuilta: www.uudenmaanliitto.fi/uusimaa-kaava.

6.3 Päätöksenteko

Kaavan keskeiset valmisteluajan päätökset tehdään maakuntahallituksessa, joka muodostuu jäsenkuntien poliitikoista. Maakuntahallitus käsittelee osallistumis- ja arviointisuunnitelman, josta on sen jälkeen mahdollista antaa palautetta. Maakuntahallitus hyväksyy myös kaavaehdotuksen lausunnoille lähettämisen, asettaa kaavaehdotuksen nähtävillä sekä esittää valtuustolle lopullisen kaavaehdotuksen hyväksymistä.

Uusimaa-kaavan kokonaisuuden hyväksyy maakuntavaltuusto, jonka jälkeen maakuntakaava on voimassa. Hyväksymisen yhteydessä kumottaviksi esitettyjen maakuntakaavamerkintöjen voimassaolo vastaavasti lakkaa.

7. AIKATAULU

Aloitus- ja tavoitevaihe kevät 2016–kevät 2017

- Kaavan vireilletulosta kuulutetaan
- Aloitetaan tarvittavat taustaselvitykset
- Laaditaan osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS)
- Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta (OAS) tiedotetaan ja varataan mahdollisuus palautteen antamiseen
- Järjestetään kaavan lähtökohtia ja alustavia tavoitteita koskeva 1. viranomaisneuvottelu
- Kaavan tavoitteet hyväksytään maakuntahallituksessa

Valmisteluvaihe kevät 2017–syksy 2018

- Jatketaan taustaselvityksiä
- Laaditaan kehityskuvat ja rakennemallivaihtoehdot sekä arvioidaan niiden vaikutuksia yhdessä kuntien ja muiden sidosryhmien kanssa
- Rakennekaavan ja seutujen vaihemaakuntakaavojen valmistelu aloitetaan selvitysten, kehityskuvien ja rakennemallityön pohjalta yhteistyössä seutujen asiantuntijoiden ja päättäjien kanssa. Seutujen kaavatyötä ohjaavat seutujen ohjausryhmät
- Valmisteluaineistosta pyydetään lausunnot kunnilta ja muilta viranomaisilta keväällä 2018. Samalla valmisteluaineistosta voi kuka tahansa jättää vapaamuotoista palautetta
- Seutujen kaavaluonnokset asetetaan nähtäville ja niistä pyydetään lausunnot syksyllä 2018

Ehdotusvaihe syksy 2018–syksy 2019

- Laaditaan kaavan ehdotusaineisto valmisteluvaiheesta saadun palautteen ja mahdollisten lisäselvitysten perusteella
- Vaikutusten arviointia tarkennetaan
- Ehdotusaineistosta pyydetään lausunnot ennen sen nähtäville asettamista
- Maakuntahallitus käsittelee ehdotusaineistosta annetut lausunnot ja antaa niihin vastineet
- Pidetään toinen viranomaisneuvottelu
- Kaavaehdotus hyväksytään maakuntahallituksessa ja asetetaan nähtäville. Jos kaavaehdotusta muutetaan olennaisesti nähtävilläolon jälkeen, asetetaan se uudelleen nähtäville

Hyväksymisvaihe syksy 2019

- Maakuntahallitus käsittelee ehdotuksesta annetut muistutukset ja antaa niihin vastineet
- Ehdotus viimeistellään mahdollisten lisäselvitysten ja käydyn vuorovaikutuksen perusteella
- Kaava hyväksytään maakuntahallituksessa ja hallitus esittää valtuustolle lopullisen kaavaehdotuksen hyväksymistä
- Kaava hyväksytään maakuntavaltuustossa

Seuranta- ja toteutusvaihe 2020–

- Uudenmaan maakunta seuraa ja edistää kaavan toteutumista eri tavoin sekä seuraa myös kaavan muutostarpeita

8. LISÄTIETOJA

Uudenmaan liiton nettisivuilla www.uudenmaanliitto.fi tiedotetaan aina kun kaavaprosessissa tapahtuu jotain merkittävää.

Kaavan vireille tulosta sekä lausuntoajoista ja nähtävilläoloista kuulutetaan Uudenmaan liiton verkkosivuilla, Uudenmaan liiton ja jäsenkuntien virallisilla ilmoitustauluilla sekä Uudenmaan liiton määrittelemissä ilmoituslehdissä. Käytettävät ilmoituslehdet ovat Aamuposti, Östnyland, Keski-Uusimaa, Länsi-Uusimaa, Uusimaa ja Västra Nyland sekä valtakunnalliset Helsingin Sanomat ja Hufvudstadsbladet.

Kaava-aineisto toimitetaan ehdotusvaiheen nähtävilläolon yhteydessä myös Uudenmaan liiton jäsenkuntien virallisille ilmoitustauluille. Lisäksi aineistot ovat nähtävillä tutustumista ja kommentointia varten Uudenmaan liiton toimistossa (Esterinportti 2 B, Helsinki) ja Uudenmaan liiton verkkosivuilla.

Maakuntakaavoituksen ajankohtaisia asioita voi seurata myös sähköpostitse toimitettavasta uutiskirjeestä. Postituslistalle voi liittyä liiton verkkosivuilla www.uudenmaanliitto.fi/uutiskirjeet.

Tarvittaessa yhteyttä voi ottaa myös suoraan kaavan valmistelijoihin. Parhaiten tämä käy sähköpostilla.

Yhteystiedot

Uudenmaan liitto, aluesuunnittelun vastuualue:

Uudenmaan liitto
Esterinportti 2, 00240 Helsinki
puh. (09) 4767 411

Merja Vikman-Kanerva, aluesuunnittelun johtaja,
+358 40 638 6669
Ilona Mansikka, kaavoituspäällikkö,
+358 40 524 9186

Uudenmaan liittoon osoitetut

sähköpostit osoitteella:

toimisto@uudenmaanliitto.fi (kirjaamo)

Henkilöiden sähköpostiosoitteet ovat muodossa:

etunimi.sukunimi@uudenmaanliitto.fi

Uusimaa-kaavan 2050 nettisivut

www.uudenmaanliitto.fi/uusimaa-kaava

Sosiaalisen median kanavat

facebook.com/uudenmaanliitto
twitter.com/uudenmaanliitto
youtube.com/uudenmaanliitto

Uudenmaan liitto // Nylands förbund
Helsinki-Uusimaa Regional Council

Esterinportti 2 B • 00240 Helsinki • Finland
+358 9 4767 411 • toimisto@uudenmaanliitto.fi • uudenmaanliitto.fi